

2007 gegužės 17
Nr. 9

Lietuvos
 Katalikų
 Bažnyčios
 informacijos
 centro
 leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvoje paminėta Gyvybės diena	2
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	5
Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas	6
Paminėtas pal. arkivyskupas Jurgis Matulaitis	7
Eucharistijos šventė Kaune	8

Homilijos

TREJYBĖS PAGARBINIMAS Švenčiausioji Trejybė (C)	10
DIEVO DOSNUMO ŠVENTĖ Viešpaties Kūnas ir Kraujas – Devintinės (C)	11
ŠVENTOJI NUSIDĖJĖLĖ 11 eilinis sekmadienis (C)	12

Bažnyčios dokumentai

Popiežius Benediktas XVI Posinodinis apaštališkasis paraginimas SACRAMENTUM CARITATIS (<i>pabaiga</i>)	13
--	----

Bažnyčia pasaulyje

<i>Renovabis</i> parėmė 900 projektų	26
Popiežius nori žmogaus orumą atitinkančios globalizacijos	26
Vatikane rūpinamasi klimato pokyčiais	27

Lietuvoje paminėta Gyvybės diena

Vilniuje

Seminaras „Kokios šeimos politikos reikia Lietuvai?“

Balandžio 25 d. LR Seimo Konstitucijos salėje seminarą tokiu pavadinimu Pasaulinės gyvybės dienos išvakarėse surengė Demokratinės politikos institutas. Pranešimus skaitė LVK generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, prof. Danutė Gailienė, Vilniaus arkivyskupijos šeimos centro direktorius Algis Petronis, Tėvų forumo Tarybos narys, akcijos „Šeima – gyvybės lopšys“ organizatorius Vaidotas Deveikis ir Seimo narė Irena Degutienė.

A. Petronis, seminaro dalyviams pristatęs kelias Šeimos centro siūlomas programas, sakė, jog tai tėra „lašas jūroje“ – du sutuoktinių savaitgaliai per metus, kuriuose gali dalyvauti vos kelios dešimtys žmonių. Prelegentas apgailestavo, kad šeimų niekas nekonsultuoja, nebent privatūs centrai, kurių paslaugos labai brangios, o provincijoje šeimos ir į tokias paslaugas negali orientuotis, nes jų paprasčiausiai nėra. Valstybė savo įstatymais proteguoja ideologiją, neigiamai atsiliepianti pačiai šeimai. Pavyzdžiui, tėvystės atostogomis pasinaudoję vyrai neretai važiuoja uždarbiauti į Airiją. „Šeimai reikia konkrečių programų, kurios stiprintų sąmoningumą ir patį šeimos institutą. Prevencija yra ekonomiškė negu kova su padariniais“, – kalbėjo A. Petronis.

Prof. D. Gailienė iškėlė esminį klausimą, į kurį turėtų sau ir visuomenei atsakyti tiek politikai, tiek specialistai, tiek organizacijos, deklaruojančios susirūpinimą šeima – kas šiandien yra šeima? Atsakius į šį klausimą, galima galvoti, kokios jos reikia ir kaip ją rūpintis. Profesorė atkreipė dėmesį į tėvų, išvykstančių dirbti į užsienį, paliekamus vaikus. „Tėvams šiandien reikia padėti suvokti, kokie turėtų būti santykiai šeimoje. Juk niekas jų šito nemokė: nei mokykla, nei žiniasklaida. O aš tikiu, kad 98 proc. tėvų yra geri tėvai, tik jiems reikia padėti“, – teigė D. Gailienė, džiaugdamasi, jog pačios šeimos, susiburdamos į Nacionalinę šeimų ir tėvų asociaciją, garsiai pareiškia, kad reikia keisti padėtį, būtina rūpintis pačiais šeimos kūrimo pagrindais.

Mons. G. Grušas svarstė apie moters padėtį šeimoje, kai motinystė nuvertinama, o karjeros siekimas iškeliamas aukščiau už šeimos gerovę, taip pat kritikavo atsainų valstybės požiūrį į jaunimo ugdymą. „Parama šeimoms neturėtų būti tapatinama su socialine parama vienišoms motinoms ar mažas pajamas gaunantiems žmonėms. Ji turėtų būti skirta šeimoms sampratai stiprinti. Valstybei reiktų vengti socialinės inžinerijos šeimų atžvilgiu ir leisti patiems jos nariams spręsti, ko šeimai reikia. Natūralia vyro ir moters santuoka bei ištikima meile grįsta šeima garantuoja geriausią aplinką vaikui visaverčiai ir saugiai vystytis“, – kalbėjo LVK generalinis sekretorius.

Akcija „Šeima – gyvybės lopšys“

Balandžio 29 d. Vilniuje Pasaulinės gyvybės dienos proga visos Lietuvos šeimos buvo pakviestos dalyvauti Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos surengtoje akcijoje „Šeima – gyvybės lopšys“. Asociacija nėra religinė organizacija, tačiau didžiulia jos narių – aktyvūs krikščioniškų bendruomenių nariai. Akcijos metu įsteigta ekumeninė taryba koordinavo įvairių religinių judėjimų ir Bažnyčių iniciatyvas. Tai, kad šeimos institucijos išsaugojimas ir puoselėjimas rūpi ne tik pačioms šeimoms, bet ir jų ganytojams dvasininkams, tapo akivaizdu jau akcijos pradžioje. Arkikatedroje kardinolo A. J. Bačkio aukotose šv. Mišiose dalyvavo ir penki stačiatikių kunigai, o eiseną iš Katedros aikštės Seimo rūmų link išlydėjo ir sveikinimo žodį, be kardinolo, tarė su šeima atvykęs Lietuvos evangelikų-sekmininkų

Kunigų paskyrimai

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Vladas Jurgis Bobinas** atleistas iš Garliavos parapijos altaristo pareigų ir paskirtas Marijampolės šv. Vincento Pauliečio parapijos altaristu.

-VK-

Prezidento viešnage Kaišiadoryse

Gegužės 8 d. Kaišiadorių mieste ir rajone lankėsi Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre šalies vadovas ir jį lydinti delegacija dalyvavo apskrito stalo diskusijoje apie jaunimo ugdymo ir užimtumo sistemos plėtros galimybes. Šia proga Lietuvos prezidentas, lydintis Kaišiadorių vyskupo J. Matulaičio, aplankė Sielovados centre įsikūrusius vyskupijos pastoracinius *Caritas*, Jaunimo, Katechetikos ir Šeimos centrus. Paskyręs beveik visą savo darbo dieną jaunimo problemoms, Valdas Adamkus pavakare susitiko su miesto visuomene Kaišiadorių kultūros centre.

-KŠ-

„Aqua“ susitikimas

Balandžio 24 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos sielovados centre, surengtas kas mėnesinis Vilkaviškio vyskupijos neformalaus nuolatinio kunigų ugdymo instituto „Aqua“ susitikimas, kurio temą padiktavo Lietuvos Bažnyčios dabartinė situacija ir žiniasklaidos požiūris į Bažnyčios bei atskirų jos narių, ypač kunigų, tarnavimą pagrįstą ir asmeninį gyvenimą.

Susitikimo pradžioje VDU Katalikų teologijos fakulteto doktorantas kun. Žydrūnas Kulpys pristatė savo straipsnį „Kunigystės sunkumai: iš septynerių metų praktikos“, publikuotą internetiniame dienraštyje „www.bernardinai.lt“. Prelegentas kėlė pagrindinę mintį – nedėkingumą kunigams už jų nuoširdžiai atliekamą tarnystę. Jis kvietė Bažnyčios ir geros valios žmones dėkingumą kunigams labai aiškiai išreikšti jiems padėkojant, meldžiantis už juos ir juos visokeriopai remiant. Šią savo temą kun. Ž. Kulpys papildė pavyzdžiais iš kunigiškiosios tarnystės praktikos.

Susirinkusieji dalydamiesi mintimis apie šį straipsnį sakė, jog kartais patiria iš žmonių labai nuoširdaus dėkingumo ir paramos, o kartais net jų geriausios idėjos lieka nesuprastos.

Instituto nariai taip pat aptarė Panevėžio ganytojo J. Kaunecko tame pačiame internetiniame dienraštyje publikuotą rašinį „Serganti žiniasklaida“, kuris susilaukė daugelio dvasininkų ir pasauliečių dėmesio ir palaikymo. Vyskupo išsakyti skauduliai apie Lietuvos pasaulietinės žiniasklaidos neobjektyvumą, nesiskaitymą su asmeninio gyvenimo principais ir etikos normomis, susirinkusius kunigus paskatino gan atvirai pasidalyti ir savo gyvenimo realybe, pripažįstant, kad spauda tikrai nėra objektyvi ir dažnai vaikosi sensacijų dėl tiražo, net nemąstydamą apie padarinius. Skaudu, kad dažnai labai kandžiai ir vienareikšmiškai aprašomi ir „nuteisiami“ kunigai ar tam tikros bažnytinio gyvenimo sritys visai nesiekiant atskleisti tiesos. Tačiau, susirinkusiųjų nuomone, kartais ir kunigų nederamas moralinis ar kitoks elgesys yra pretekstas žurnalistiniam subjektyvumui plėtotis. Todėl reikia nuolat budėti norint išlikti tinkamiems tai tarnybai, kuriai Viešpats pašaukė ir nuolat savo malone stiprina.

Pabaigoje kunigai apžvelgė kasdienio pastoracinio gyvenimo aktualijas ir užbaigė susitikimą pietumis, tęsdami tos dienos temas.

-kmm-

Mons. Juozapo Antanavičiaus dovana miesto bibliotekai

Balandžio 26 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje renginio „Dovanos diena“ metu miestiečiams buvo pristatyta monsinjoro, ilgamečio Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros klebono ir Panevėžio dekano, šiuo metu Upytės Šv. Karolio Boromiejaus parapijos klebono (Panevėžio r.) Juozapo Antanavičiaus asmeninė biblioteka. Stenduose eksponuojama keliasdešimt knygų – įvairūs meno leidiniai, reti grožinės literatūros egzemplioriai, seni maldynai. Renginyje dalyvavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, šios bibliotekos direktorė Rima Maselytė, miesto šviesuomenės atstovai, Vilniaus universiteto ir Šv. Jonų bažnyčios grigališkojo choralo ansamblis *Schola cantorum Vilnensis*.

sąjungos vyskupas Rimantas Kupstys ir Lietuvos stačiatikių metropolito arkivyskupo Chrizostomo delegatas kunigas Vladimiras Seliavko.

Akcijos koordinatoriai A. Ramonas ir J. Ramonienė pakvietė visus Gedimino prospektu žygiuoti į Nepriklausomybės aikštę, idant tiek visuomenė, tiek politikai suprastų, jog šiandien svarbiausia yra šeima. Keli tūkstančiai žmonių iš Klaipėdos, Panevėžio, Kauno, Šiaulių ir kitų miestų – jaunos ir garbaus amžiaus šeimos su vaikais ir bevaikės, vienuoliai ir kunigai, lydimi Lietuvos kariuomenės garbės sargybos orkestro, nešdami plakatus su užrašais: „Aš tikiu gyvenimu po vedybų“, „Aš didžiuojuosi savo šeima“, „Šeima kuria Lietuvos ateitį“ ir pan., džiugiai pajudėjo į Nepriklausomybės aikštę. Čia jau laukė didžiuliai katilai kareiviškos košės, kurios noriai ragavo tiek vaikai ir tėvai, tiek ir Bažnyčios hierarchai bei politikai. Buvo galima matyti smagiai besišnekučiuojančius apaštališkąjį nuncijų arkiv. Peterį Stephaną Zurbriggę, Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinį sekretorių mons. Gintarą Grušą, vyskupus J. Tunaitį, E. Bartulį. Su šeimomis jaukiai kalbėjosi kardinolas A. J. Bačkis. Smagią nuotaiką palaikė Neringa ir „Tele bim bam“, Veronika Povilionienė, „Keistuolių teatro“ grupė.

Prasmingai nuskambėjo renginio globėjų – prezidento Valdo Adamkaus ir ponios Almos Adamkienės – sveikinimas. Prezidentas Valdas Adamkus į susirinkusiuosius kreipėsi žodžiais: „Brangieji, šiandien visa širdimi esu su jumis ir džiaugiuosi kartu. Šia ypatinga proga sveikinu visus Lietuvos šeimas. Esate mūsų visuomenės ir valstybės pamatas, pirmosios mažos bendruomenės, kuriose vaikai mokosi atsakomybės ir suvokia savo vertybes, brangina savo pilietiškumą ir gebėjimą kurti. Šeimos lopšyje gimsta ir yra saugoma gyvybė – pats brangiausias žmogaus turtas. Todėl mylėkime savo šeimas ir niekuomet negailėkime meilės vieni kitiems, nes tik mylinti, tvirta ir atsakinga šeima galės kurti savo ir Lietuvos ateitį. Linkiu daugybės džiaugsmo ir laimės akimirku.“ Ponia Alma Adamkienė sveikindama Lietuvos šeimas linkėjo, kad jas gaubtų dvasinė šiluma ir atvirumas. „Tebūnie kiekviena jūsų diena kupina paprasto, bet tikro džiaugsmo ir laimės. Saugokite savo šeimas“, – sakė ponja Alma.

Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos pirmininkas Algis Ramonas su žmona Jolanta perskaitė Seimui skirtą peticiją, kuriai susirinkusios šeimos pritarė plojimais. Svarbiausi jos akcentai – siūlymas, kad valstybė garantuotų šeimos sandaros ir autoriteto apsaugą, pripažindama tik santuoka sudarytos, gyvybei atviros šeimos teises; kad moters – motinos įndėlis į bendrąją gerovę būtų prilygintas valstybės atlyginamam darbui; kad valstybė užtikrintų tėvų teisę ugdyti vaikus pagal šeimos vertybes švietimo, sveikatos apsaugos ir viešosios komunikacijos srityse. Peticijoje taip pat reikalaujama priimti valstybinę šeimos politikos strategiją, įsteigiant Seimo komitetą.

Renginio pabaigoje paleista 80 baltų balandžių, taip pažymint atvirumą gyvybei ir primenant, jog Lietuvoje kasdien gimsta maždaug tiek vaikų.

Kaune

Balandžio 29-ąją, paskutinį šio mėnesio sekmadienį, kartu su visos Lietuvos žmonėmis Pasaulinę gyvybės dieną minėjo ir Kauno arkivyskupija. Šia proga kauniečiai dalyvavo pirmą kartą Vilniuje surengtoje šeimų šventėje-akcijoje „Šeima – gyvybės lopšys“. Atsiliepdami į jos rengėjų – Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos – kvietimą drauge liudyti visuomenei šeimos džiaugsmą ir svarbą sekmadienį į sostinę išsirengė organizuotas kauniečių šeimų būrys ir, suprantama, pavienės šeimos. Dviem autobusais, trimis mikroautobusais (iš Domeikavos, Petrašiūnų parapijų bei *Caritas* organizacijos) vykusius keliauninkus, tarp kurių buvo daug vaikų, Kauno pilyje sekmadienio rytą palamino arkivyskupas Sigitas Tamkevičius,

išlydėjo I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius. Transporto priemonės buvo papuoštos akcijos plakatais, o kelionės dalyviai turėjo skrajučių, margaspalvių balionų, jiems Šeimos centras buvo parėngęs ir informacinius lankstinukus.

Kauno arkivyskupijos tikintieji, kurie negalėjo dalyvauti šeimų eisenoje Vilniuje, Gyvybės dieną „Švęskime gyvenimą“ paminėjo savo parapijose. Šeimos centras išplatino rekomendacijas, kviesdamas kuo prasmingiau ją švęsti Viešpaties akivaizdoje su savo bendruomenių nariais. Šią dieną pasiūlyta pagyvinti parapijiečių susibūrimais bičiuliškai pabendraujant, apmąstant gyvybės bei gyvenimo prasmingumą. Šią dieną taip pat buvo platinamas šių metų Gyvybės dienos himnas „Švęskime gyvenimą“, sukurtas pagal kun. Kęstučio Trimako eiles ir įrašytas Kauno arkikatedros jaunimo grupės „Agapė“. Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje surengtas Pasaulinei gyvybės dienai dedikuotas ir kauniečius itin sudominęs sakralinės džiazo muzikos koncertas. Čia koncertavo džiazo atlikėjai Artūras Anusauskas ir Neda Malunavičiūtė.

Arkivyskupijos šeimos centras *Marijos radijo* eteryje parėngė Gyvybės dienai skirtą laidą (vedė centro darbuotoja Jurgita Ščiukaitė), o su Kauno mokyklų 6–9 klasių mokiniais surengė pokalbių apie gyvybės vertę, jos išsaugojimo svarbą, šeimą, lytiškumo ugdymą. Šie pašnekėsiai rengiami nuolat, jų pageidauja pačios mokyklos. Dailės gimnazijos moksleiviams per pamokas siūlyta piešti tema „Šeima – gyvybės lopšys“, o darbai vėliau eksponuoti Vytauto Didžiojo, Kauno technologijos ir Lietuvos žemės ūkio universitetuose: parodėlės parėngtos kartu su šių mokytojų įstaigų akademinės sielovados grupių nariais.

Šiauliuose

Balandžio 25-ąją Pasaulinės gyvybės dienos proga Šiaulių miesto savivaldybės Bendruomenės sveikatos taryba, Pasaulio gydytojų „Už žmogaus gyvybę“ federacijos Lietuvos asociacija, Šiaulių universiteto Visuomenės sveikatos mokslinis centras bei Socialinės gerovės ir negalės studijų fakulteto Medicinos pagrindų katedra Šiaulių miesto savivaldybės posėdžių salėje surengė konferenciją „Meilė, sveikata, šeima“.

Šiaulių miesto savivaldybės Sveikatos skyriaus vedėja Jolanta Stirbienė pristatė Šiaulių mieste vykdomas sveikatingumo programas. Didžiausias dėmesys, anot lektorės, skiriamas moksleivių sveikatos priežiūrai. Kun. Kęstutis Brilius MIC pranešime apie vyriškumo sampratą šiandienėje visuomenėje akcentavo vyro kaip žmogaus, didvyrio, šventojo, pranašo asmenybę. Tokiai asmenybei ugdyti, anot prelegento, būtina puoselėti šeimą ir tautiškumą. Apie kontracetikų žalą jaunimui kalbėjo Kauno medicinos universiteto medicinos mokslų daktaras, docentas Eimantas Švedas. Profesorius Albertas Piličiauskas ragino kūdikio besilaukiančias motinas kuo daugiau klausytis muzikos ir pačioms groti, dainuoti, nes tai teigiamai veikia kūdikio vystymąsi. Gydytoja Asta Damkuvienė kalbėjo apie vieną didžiausių šių dienų blogybių – abortą. Nors ši procedūra vadinama įvairiai, abortas, pasak gydytojos, yra operacija, kurios metu nužudomas žmogus ir sužalojama moteris. Įvairaus turinio ir pobūdžio pranešimus Šiaulių universiteto docentas J. Vladas Vaitkevičius paįvairino savo kūrybos posmais. Doc. Danė Šlapkauskaitė pranešime „Niekas manęs nepažemins...“ akcentavo dvasinės jaunatvės grožį. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis kalbėjo apie tikrąją meilę, kurios šaltinis yra Kristus. Šiaulių ganytojas pristatė filmuotą medžiagą iš Vašingtone vykusios Gyvybės dienos, kurioje pats dalyvavo. Vyskupas džiaugėsi, jog šis žygis už gyvybę suvienijo įvairių tikėjimų žmones, kad jame dalyvavusiam jaunimui, kurio buvę ištis daug, taip pat rūpi ginti ir saugoti gyvybę.

Ta proga išleistame lankstinuke mons. J. Antanavičius rašo: „Mano vaikystėje Nepriklausomos Lietuvos spauda – „Mūsų laikraštis“, „Žvaigždė“, „Šaltinėlis“ – visada lankydavo mūsų namus Naisiuose. Dėkoju už tai savo brangiems tėvams. Naisių mokykloje mokytoja Regina Šiaučiūnaitė-Jasaitienė įskiepijo meilę lietuviškam žodžiui. Ačiū pirmajai mokytojai. Su didele širdgėla išgyvenau barbarišką knygų naikinimą pokario metais. Vėliau vyskupo Kazimiero Paltaroko ir senųjų kunigų gausios bibliotekos uždegė meilę gerbti ir saugoti kiekvieną knygą. Visą gyvenimą kaupiau knygas. Beje, pirmoji mano biblioteka per karą sudegė Meškuičiuose. Ir dabar dar mano akyse stovi kiemo viduryje tėvo išnešta etažerė su besiplaikstančiais vėjyje kelių išlikusių knygų lapais. O dabar atiduodu Bibliotekai apie 100 metrų knygų, šių laikų matais skaičiuojant. Jas skiriu Parnėžio žmonėms, kurių meilė ir gerumas mane visada lydėjo. Mūsų senoliai sakydavo: „Duok, kol rankos šiltos.“ Taip ir darau.“

Dovanotą rinkinį sudaro per 5000 knygų – meno, liturginių, grožinių, vaikų literatūros veikalų. Daugumą leidinių mons. J. Antanavičius įsigijo Parnėžio Juozo Masiulio knygyne, pirkto antikvariatuose, gavo iš Amerikos lietuvių. Kitos paveldėtos iš mirusių kunigų bibliotekų, pačių autorių monsinjorui dovanotos. Ypač šioje kolekcijoje reikėtų išskirti keletą vertingų leidinių: 1733 m. išleista „Karmelitų mišiola“, 1755 m. leistas religinio pobūdžio knygas, lenkiškas enciklopedijas apie vyskupų gyvenimus bei popiežių veiklą, 1853 m. išspausdinta knyga „Jėzus, Marija, Juozapas šventas“, monsinjoro Kazimiero Jasėno Latvijoje išleista tritomė „Visuotinė meno istorija“ (1923–1937) ir kt.

J. Antanavičius bibliotekai žada dovanoti ir vertingas enciklopedijas apie Bažnyčios atstovų veiklą. Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus už nuopelnus Lietuvos valstybei ir pastangas garsinant Lietuvos vardą pasaulyje bei padedant jai integruotis į pasaulio valstybių bendriją mons. J. Antanavičių 2001 m. yra apdovanojęs Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino penktojo laipsnio ordinu.

-jj-

Ateitininkų įžodžio šventė

Balandžio 22 d. Marijampolėje vykusios šios vietovės ateitininkų įžodžio šventės pradžioje Marijampolės krašto ateitininkų valdybos dvasios vado mons. Arūno Poniškaičio vadovaujamos šv. Mišiomis Šv. arkangelo Mykolo bazilikoje. Kryžiaus ir ateitininkų vėliavos akivaizdoje iškilmingai pasižadėjimą sekti Kristų, dirbti ir aukotis Dievui ir Tėvynei, uoliai eiti ateitininko pareigas davė 22 mokiniai iš ateitininkų kuopų, įsikūrusių Liudvino ir Padovinio pagrindinėse bei Igliaukos Anzelmo Matučio, Kalvarijos, Marijampolės „Šaltinio“ ir Krikščioniškosios kultūros centro vidurinėse mokyklose.

Po šv. Mišių šventė tęsėsi bičiuliškai bendraujant. Marijampolės krašto ateitininkų valdybos pirmininkė Aušra Adomavičiūtė pristatė renginio svečius: Lietuvos ateitininkų federacijos pirmininką Vygantą Malinauską, Moksleivių ateitininkų sąjungos centrinės valdybos pirmininką Artūrą Stambrauską ir vicepirmininkę Vitą Baltušytę. Įžodį davusiems moksleiviams bei jų globėjams jie padovanojo naujausius žurnalo „Ateitis“ numerius.

Apie pirmosios Sąjūdžio metu atsikūrusios Marijampolės ateitininkų kuopos veiklą bei jos vėliavos atsiradimą papasakojo Saulius Urbas. Jis Marijampolės ateitininkų sendraugių vardu pasveikino jaunuosius ateitininkus ir padovanojo didžiulį tortą. Ateitininkai dalijosi šventės įspūdžiais ir kartu su Padovinio pagrindinės mokyklos ateitininkų kuopos „Kregždutė“ globėja Jūrate Lukšiene mokėsi lietuvių liaudies šokių bei žaidimų.

-zj-

Šv. Mišių patarnautojų šventė

Balandžio 22 d. Kauno šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijos namuose surengta šv. Mišių patarnautojų ir mažųjų adoruotojų šventė. Parapijos klebonas kun. Emilis Jotkus pasveikino susirinkusius jaunuosius bažnyčios patarnautojus, jų tėvus, močiutes ir artimuosius. Visi šventės dalyviai pasipuošė emblemomis su mažu angelu, pučiančiu šventės ragą ir tarytum primenančiu, kad tarnystė Dievui visada yra džiaugsminga. Visus suvienijo bendra malda ir vaikų giesmelė.

Vėliau dirbta grupelėmis. Su adoruotojų grupe bendravo parapijos kate-

Balandžio 26 d. piligrimai į Kryžių kalną nešė kryžių už gyvybę. Pasaulinės gyvybės dienos minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukėjo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Džiugino, kad į Šiaulių katedrą susirinko daug moksleivių iš įvairių miesto bei rajono mokyklų. Šv. Mišių metu giedojo „Sandoros“ pagrindinės mokyklos mokiniai. Po šv. Mišių prasidėjusiame žygyje dalyvavo ir pradinukai, ir baigiamųjų klasių moksleiviai bei jų mokytojai. Iš viso į Kryžių kalną ėjo per du šimtus piligrimų. Šiaulių ganytojas Eugenijus Bartulis žygi paįvairino giesmėmis. Šiaulių šv. Jurgio parapijos klebonas Egidijus Venckus rūpinosi, kad kryžių, bent po truputį, galėtų panešti visi norintieji. Mokiniai noriai išitraukė į bendras maldas atskirai už kiekvieną mokyklą. Kryžių kalne eitas Kryžiaus kelias. Jam vadovavo Šiaulių vyskupijos Šeimos centro vadovė Edita Gulbinienė, giedojo „Sandoros“ katalikiškosios mokyklos moksleiviai. Savo išraiška, gilumu ir simboliškumu stebino laikinai įrengtų Kryžiaus kelio stočių paveikslai, piešti įvairių mokyklų mokinių. Piligrimams žygiuojant į Kryžių kalną, Šiaulių universitete surengta akcija: meninio ugdymo ir tikybos specialybės studentai, susibūrę į „Ad astra“ klubą, kvietė visus studentus ir dėstytojus savo pagarba gyvybei bei rūpinimąsi ja išreikšti žalia spalva. Patys studentai, apsirengę žaliai, dalijo skrajutes su Motinos Teresės žodžiais, raginančiais ginti gyvybę.

-jk, kasp, irat-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Gegužės 8 d. surengtas eilinis Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Jo pradžioje Vilniaus arkivyskupas kard. A. J. Bačkis pristatė ir pasveikino tris balandžio 28 d. iššventintus kunigus: Deimantą Braziulį, Ernestą Maslianiką ir Algirdą Toliatą.

Šv. Kryžiaus Atradimo (Kalvarijų) bažnyčios klebonas kun. V. Česnulevičius kvietė visus kunigus dalyvauti Kalvarijų atleidų Kunigų dienoje gegužės 25-ąją. Susirinkus prie M. Marijos Sopulingosios koplyčios, bus einamas Kryžiaus kelias, švenčiama Eucharistija, po to kunigai kviečiami į agapę. Klebonas taip pat kunigus ragino populiarinti tarp savo parapijiečių Vilniaus Kalvarijų pamaldumą ir priminė, jog nuo gegužės 1 d. prasidėjo Vilniaus Kalvarijų sezonas ir visos piligrimų grupės mielai laukiamos.

Kunigai informuoti, kad gegužės 20 d. arkivyskupijoje bus renkamas „Petrolio skatikas“ Šventojo Tėvo artimo meilės darbams paremti, ir paraginti apie tai iš anksto paskelbti parapijiečiams. Birželio 19–21 d. numatomos kunigų rekolekcijos Trinapolio rekolekcijų namuose, jas ves pats kardinolas. Siūloma kunigams pasilikti visas tris dienas ir tą laiką pabūti su Dievu, šiek tiek atsitraukus nuo darbų ir kasdienių rūpesčių. Vysk. J. Tunaitis priminė, kad kunigai turėtų duoti atsakymą kurijai, ar jų parapijos vykdo kokią nors ūkinę veiklą, ar ne. Kalbėdamas apie Sutvirtinimo sakramento teikimą, kardinolas sakė, kad ta proga lankydamasis parapijose pageidauja susitikti ir su parapijų tarybomis, tikybos mokytojais, katechetais ir kitais žmonėmis, padedančiais parapijų pastoracijoje.

Pagrindinė susirinkimo dalis buvo skirta šv. Teresėlės asmeniui ir jos relikvijų atkeliavimui į Lietuvą. Tėvas Pranciškus Nekrošius FJ papasakojo apie pačią šv. Teresėlę ir jos „mažąjį kelią“ pas Dievą, dėl kurio šventoji, nors nebaigusi jokių universitetų ir neparašiusi mokslo darbų, paskelbta Bažnyčios mokytoja; jos parodyto „kelio“ esmė – viską, net ir menkiausius darbus gyvenime, atlikti su meile. T. Pranciškus taip pat kalbėjo apie šv. Teresėlės relikvijų atkeliavimo į Lietuvą reikšmę ir ragino pasinaudoti šia dėkinga proga išsilinti į jos mokymą bei persisunkti jos spinduliuojančia meile. Kun. R. Doveika dar kartą kvietė visus dalyvauti pasitinkant šv. Teresėlės relikvijas Lukiškių aikštėje gegužės 18 d. Ypač laukiamas jaunimas, vaikai. Prašoma, kad parapijose adoruojančios mergaitės ateitų

su baltomis sunkelėmis ir lydėtų šv. Teresėlės relikvijas procesijoje. Buvo parodytos biografinio filmo apie šv. Teresėlę ištraukos. Filmas įgarsintas lietuviškai, jame vaidina karmelitės, vilkinčios šv. Teresėlės laikų abitais, taip pat naudojami anų laikų namų apyvokos daiktai. Filmas bus rodomas gegužės 18 d. per Lietuvos televiziją. Ateityje jį bus galima įsigyti DVD formatu.

-kvž-

Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas

Gegužės 3 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre įvyko Kaišiadorių vyskupijos kunigų pastoracinio ugdymo susitikimas. Pagrindinį pranešimą „Palaimintasis Jurgis Matulaitis“ vyskupijos kunigams skaitė ses. Viktorija Plečkaitytė MVS.

Ses. V. Plečkaitytė, keletą metų dirbusi Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centre, pasidžiaugė, galėdama šios vyskupijos kunigams kalbėti apie jos vienuolijos steigėją palaimintąjį Jurgį šiais metais minint jo mirties 80-mečio ir paskelbimo palaimintuoju 20-mečio sukaktis. Ses. Viktorija visų pirma atkreipė dėmesį į popiežiaus Jono Pauliaus II mintį – priesaką, išsakytą skelbiant arkivyskupą Jurgį palaimintuoju: „Šventuosius reikia priimti širdimi ir tikėjimu, kad jie parodytų mums kelią.“ Toliau ses. Viktorija sakė, jog su šventaisiais dera ir būtina bendrauti trimis būdais: pirmiausia žvelgti į jų pavyzdį, pažinti šventojo asmenį, tada prašyti užtarimo – tarpininkavimo ir galiausiai bendrauti – išsakyti jam savo reikalus, tikintis užtarimo. Pasak prelegentės, palaimintasis Jurgis turėtų būti ypač ryškus ir patrauklus kelrodis mūsų tikėjimo kelionėje. Suaktualindama pastarąjį teiginį, prelegentė paminėjo keliolika Kaišiadorių vyskupijos parapijų, kurias palaimintasis mini savo dienoraštyje – „Užrašuose“: Aukštadvarį, Jiezną, Inturkę, Kaišiadoris, Giedraičius.

Ses. Viktorija atskleidė tris palaimintojo Jurgio „portretus“ – esmines jo asmens ir šventumo charakteristikas. Pirmasis portretas – našlaičio, ligoto jaunuolio, žmogaus, turėjusio ne kartą atsisakyti to, ko troško širdis, patirti šmeižtus ir išdavystes. Su šiuo portretu ses. Viktorija susiejo jo vyskupiškąjį šūkį: „Nugalėk blogį gerumu“ bei atkreipė dėmesį, kokia lemtinga gali būti ir mūsų pasirinkta nuostata gyvenime patiriamo blogio atžvilgiu. Antrasis portretas – gabaus žmogaus, įgijusio puikų išsilavinimą, nešiojusio garbingus titulus irėjusio aukštas pareigas. Į šį portretą prelegentė ragino žvelgti turint omenyje palaimintojo Jurgio parinktą jo atnaujintai Marijonų vienuolijai šūkį: „Kristui ir Bažnyčiai!“, atkreipė dėmesį į palaimintojo liudytą sąmoningumą, kad visos prigimtinės dovanos ir visos tenkančios pareigos yra tik įrankiai Bažnyčios tarnyboje. Trečiasis ir, pasak ses. Viktorijos, svarbiausias palaimintojo Jurgio portretas – artimoje bendrystėje su savo Viešpačiu gyvenusio „žmogaus pagal Dievo širdį“ portretas. Toliau kalbėdama apie palaimintojo sektiną pavyzdį, ses. Viktorija taip pat pabrėžė jo šventumo kelią, kuriame išryškėja ne tiek herojiški žygdarbiai, kiek kasdienybės pareigų ir darbų atlikimo intencija, būdas ir stropumas. Kaip niekas kitas, jo stropumas arba pasiaukojimas Bažnyčios misijai labiausiai išryškėja jo tarnystėje, kuri, žinia, nebuvo lengva – tiek dėl sveikatos nuolatinių sutrikimų, tiek dėl keblių politinių to meto aplinkybių, galiausiai dėl varganos Lietuvos Bažnyčios teisinės padėties.

Pranešimo pabaigoje ses. Viktorija pristatė kunigams kun. Stasio Ylos knygos „Jurgis Matulaitis“ naują trečiąją leidimą. Be to, kunigai galėjo apžiūrėti seserų parengtą informacinę medžiagą – aštuonis standus, kuriuose apžvelgiamas palaimintojo gyvenimo kelias.

Antroje susirinkimo dalyje vieną iškiliausių Kaišiadorių vyskupijos kunigų Joną Zubrų SJ, besidarbuojantį Čiobiškio parapijoje, kunigystės

chetė Nijolė. Ji mokė mergaites dalyvauti šventinėse procesijose. Šv. Mišių patarnautojams klebonas aiškino patarnavimo prie altoriaus taisykles. Trečioje grupelėje vienuolė Nastutė vaikams padėjo atlikti parapijos katechetės paruoštas spalvingas ir įdomias užduotis, leidusias pagilinti tikėjimo žinias.

Per vaišių ir žaidimų valandėlę tėvai džiaugėsi vaikų iš spalvotų akmenėlių „išvirta sriuba“. Jie ją „virė“ įvardydamis savo atliktą gerą darbėlį, gražų poelgį ar išmoktą naują maldelę. Visi smagiai nusiteikę skanavo klebono dovanotą šventinį tortą. Vaikams skirtose šv. Mišiose šventės dalyviai, pasipuošę baltais šventiniais drabužiais, suklupe prie Dievo stalo, dėkojo už patirtą džiaugsmą ir pasiryžo dar uoliau garbinti Jėzų. Tėvai ir artimieji meldėsi už bažnyčios kunigus, arkivyskupijos ganytojus, gyvybės išsaugojimą, savo vaikus.

Visus maloniai nuteikė klebono įteikti padėkos ir garbės raštai, sveikiniškai stropiausiems šv. Mišių patarnautojams ir adoruotojams, bendra fotuotruoka prie bažnyčios altoriaus, ekskursija bažnyčioje. Tėvai ir vaikai aplankė bažnyčioje esančias koplyčias, uždegė žvakes, apžiūrėjo vargonus, senoviniais laiptais užlipo į bažnyčios bokštus. Pasibaigus šventei klebonas palaimino visus ir palinkėjo laikytis gražiausių krikščioniškų vertybių, savo šiluma, gerumu, malda, meile ir stropumu atrasti Jėzų, gyvenantį kiekviename žmoguje.

-nk-

Rengiamasi naujai ekspedicijai

Šiaulių vyskupijoje šv. Mišiose bei asmeniškai meldžiantis prašoma, kad Dievo tarnaitė Barbora Žagarietė būtų iškelta į altoriaus garbę. Pradėta jo beatifikacijos byla. Mokslininkai praėjusią vasarą Žagarėje surengtos ekspedicijos metu surinko daug įvairios su Barbora Žagariete susijusios medžiagos. Vyskupijoje dalijami Barboros paveikslėliai su malda, rengiami susitikimai.

Gegužės 8 d. dr. Aldona Vasiliauskienė, dalyvavusi vasaros ekspedicijoje, Žagarės mokykloje papasakojo moksliviams apie Dievo tarnaitės Barboros gyvenimo kelią, jos gerumą, aukojimąsi

dėl vargstančiųjų, po mirties vykusius stebuklus, šventumą, pamaldumą. Buvo prašyta mokinių paklausinti močiūčių, senelių apie šią Dievo tarnaitę ir taip prisidėti prie medžiagos apie Barborą rinkimo. Popietę daktarė A. Vasiliauskienė Šiaulių vyskupijos katechetikos centre susitiko su tikybos mokytojais ir kitais šiauliečiais, besidominčiais XVII a. pradžioje gyvenusia Barbora Žagariete.

-irat-

Knygos pristatymas

Gegužės 5 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešiosios bibliotekos konferencijų salėje panevėžiečiams pristatyta Irenos Petraitienės biografinė apybraiža „Vyskupas Juozas Preikšas“. Šis renginys pratęsė praėjusiais metais švęstą ganytojo jubiliejų ir Panevėžio vyskupijos gyvavimo 80-mečių. Renginį vedė šios bibliotekos darbuotoja Albina Saladūnaitė, dalyvavo panevėžiečiai, keletas dvasininkų, bibliotekos direktorė Rima Maselytė. Gitaros skambesiu renginį pajvairino jaunas gitaristas Jonas Kublickas.

Naująją knygą panevėžiečiams pristatęs Vilniaus šventojo Juozapo kunigų seminarijos diakonas Justas Jasėnas priminė, kad ganytoją apaštalavimo darbe lydėjo Sąjūdžio ir Nepriklausomybės dvasia, pasitiko visuotinis dvasinis ir kultūrinis žmonių pakilimas, Baltijos kelias ir kt. Tik atvykusiam į Panevėžį vysk. J. Preikšui reikėjo viską atkurti: įsteigti katalikiškas mokyklas, susigrąžinti Bažnyčiai priklausiusius pastatus, rūpintis gyvosios bendruomenės sukūrimu, jaunimo auklėjimu, vienuolinių bendruomenių įtraukimu į katalikišką veiklą ir kt.

Knygos autorė J. Petraitienė prisiminė kardinolą V. Sladkevičių, renginio dalyviams pateikė keletą vysk. J. Preikšo ir V. Sladkevičiaus gyvenimo sąsajų. Anot jos, knyga prisidės prie Panevėžio vyskupijos istorijos tyrinėjimų ir kartu praturtins jos pažinimą, įvertinimą bei paveldą. Autorė sakė, kad knygos rašymas, susitikimai su vyskupu buvo tarytum dvasingumo pamokos: ne tik geriau susipažinta su vysk. J. Preikšo gyvenimu ir darbais, bet kartu išgyventas bei sustiprintas tikėjimo ir meilės liudijimas.

Ganytoją sveikino Panevėžio vicemeras Petras Luomanas, priminęs, kad vyskupas J. Preikšas daugelį tikinčiųjų

50-mečio proga kunigų vardu pasveikino ir už nuoširdų ir gilų Jėzaus liudijimą kunigystės kelyje padėjo vyskupas J. Matulaitis. J. Zubrus, 1957 m. vysk. Julijono Steponavičiaus išventintas kunigu, darbavosi įvairiose Kaišiadorių vyskupijos parapijose. 1979 m. dvejiems metams išvyko pastoraciniam darbui į Podolės Kamenecą Ukrainoje. Iš Kamenco kun. J. Zubrus dar aptarnavo kitas keturias tikinčiųjų bendruomenes Ukrainoje. 1983 m. išvyko į Pavlodarą (Kazachijoje) ir Slavgorodą (Altajaus krašte), tačiau ten ilgai negalėjo pasilikti dėl sovietų valdžios trukdymų. 1989 m. išvyko į Aktiubinską – vokiečių tremtinių miestą Kazachijoje. 1997 m. darbavosi Sibire, vėliau Novosibirske.

Savo pranešime kun. J. Zubrus atkreipė kunigų dėmesį į vaikų rengimą įkrikščioninimo sakramentams ir būtinybę ugdyti vaikų maldos gyvenimą. Pasak jo, šiandien jau beveik išnykęs krikščioniškojo gyvenimo pavyzdys: tėvai nesimeldžia, parapijos bendruomenė – dažniausiai pavienių, labai skirtingų asmenų grupė, kaip avys be piemens. Kun. J. Zubrus, atkreipdamas dėmesį į tėvų vaidmenį vaikų tikėjimui, pabrėžė būtinybę ugdyti ir jų tikėjimą.

Kunigų susirinkimas, kaip įprasta, baigėsi pietumis kartu su ganytoju vyskupijos kurijoje, šį kartą išskirtinai pagerbiant kunigystės 50-mečių minėjusius kunigus jubiliatas – Joną Zubrų SJ ir Romualdą Šalčiūną. -Kš-

Paminėtas pal. arkivyskupas Jurgis Matulaitis

Gegužės 2 d. Šiaulių P. Višinskio viešojoje bibliotekoje surengtas palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio jubiliejinis vakaras. Šiomet minimos arkivyskupo mirties – gimimo dangui 80 metų bei paskelbimo palaimintuoju 20 metų sukaktys. Vakarą metu pristatytas naujas, jau trečiasis kun. Stasio Ylos knygos „Jurgis Matulaitis“ leidimas. Ypatingą nuotaiką kūrė Šv. Cecilijos sakralinės muzikos ansamblis, vadovaujamas Rolandos Kalakauskienės.

„Vis dar tebėra Velykų laikas, ir tai puikus metas kalbėti apie šventumą ir šventuosius“, – sakė Viktorija – Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijos sesuo. Šios arkivyskupo Jurgio Matulaičio įsteigtos kongregacijos seserys rūpinasi, kad jų įkūrėjas būtų paskelbtas šventuoju. Tam, anot sesers Viktorijos, reikia ne tiek jau daug, tiesiog rengti knygų apie palaimintąjį Jurgį pristatymus, pasakoti apie jį, melstis, pranešti apie patirtas malones ir stebuklus per jo užtarimą.

Pristatydama palaimintąjį ses. Viktorija atkreipė dėmesį į Jurgio Matulaičio gyvenimo kelią, simbolizuojamą ortopedijos prietaisų, vyskupo žiedo ir brevijoriaus. Pirmieji yra kančios simbolis. Jurgis anksti neteko tėvų, buvo prastai prižiūrimas brolio šeimoje, sirgo kaulų džiova, iškentė kelias skausmingas operacijas, būdamas trisdešimt trejų, išgyveno mirties grėsmę. Vyskupo žiedas simbolizuoja garbę, patogumą, karjerą, prabangą: Jurgis buvo gabus studentas, mokslų daktaras, puikus teologas ir sociologas, mylėtas ir gerbtas kunigų seminarijos dėstytojas, Petrapilio dvasinės akademijos profesorius, katedros vedėjas, inspektorius, Vilniaus vyskupas, apaštališkasis vizitatorius. Brevijorius atskleidžia, kodėl arkivyskupo neišveikė nei negalia, nei patogumas. „Kadangi tėvo Jurgio centre buvo Jėzus Kristus ir tas centras buvo stiprus, jis galėjo ir negalią peržengti, ir patogumui nepasiduoti“, – sakė ses. Viktorija. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis prisiminė, kad seminarijoje jį sužavėjo dvi Jurgio Matulaičio mintys: „Trokštu būti kaip skuduras Bažnyčioje, kad nors vienas jos kampelis būtų šviesesnis“ ir „Noriu sudegti kaip žvakė ant Dievo altoriaus.“

Susitikimas baigėsi palaimintojo Jurgio Matulaičio kompozicijos apžiūrėjimu, pokalbiais, džiugesiu, kad šventumo kelias skirtas visiems. -irat-

Eucharistijos šventė Kaune

Pal. J. Matulaičio parapijoje

Balandžio 21–22 d. Eucharistijos šventė vyko Pal. J. Matulaičio parapijoje. Pirmąją jos dieną surengta konferencija. Parapijos klebonas kun. Virgijus Fabrinkis šeštadienio popietę pakvietė bendruomenę į Eucharistijos šventę ir šią konferenciją pradėti bendra malda. Konferenciją vedęs mons. Vincentas Jalinskas ragino susirinkusiuosius, pasak šv. Augustino, „Švč. Sakramentą tiesiog įskiepyti“ ir priimti kaip Dievo dovaną.

Vėliau konferencijos dalyviai išsiskirstė į grupes. Gausiausia buvo bendrystės grupė, kur Marijos legiono narės papasakojo, kaip sekasi darbuotis parapijoje. Kristina Jurėnienė ir Jolanta Jančiukienė pasidalijo išgyvenimais, kaip per maldą patiria Švč. Mergelės Marijos globą. Šv. arkangelo Gabrieliaus ateitininkų šeimų klubo nariai parapijiečius supažindino su savo veikla. Dainius Šumskas trumpai ir suprantamai paliudijo, kas yra ateitininkai ir kaip priklausymas šiai organizacijai padeda būti geresniais tėvais, lietuviais ir visuomenininkais. Lina Balčiūnienė, pasitelkusi vaizdinę medžiagą, pristatė klubo veiklą. Jaunimo grupė kartu su ses. Evelina MVS entuziastingai planavo kelionę į Šiluvą gegužės 13 dieną.

Gražiais piešiniais bei lipdiniais vaikai papuošė parapijos salę. Nuo pačių mažiausių iki paauglių susikaupę piešė Švč. Mergelę Mariją su Kūdikiu, angelus, lipdė liturginius indus ir t. t. Toje pačioje salėje parapijiečiai, susirinkę į agapę, pasidžiaugė vaikų darbais. Vakare, po Sutaikinimo pamaldų bei šv. Mišių, Eucharistijos šventės kulminacija buvo Švč. Sakramento adoracija. Pabūti tyloje ir maldoje su Jėzumi pasiliko visi – maži ir dideli.

Sekmadienį parapijiečiai gausiai susirinko švęsti Eucharistijos iškilmės. Šv. Mišias aukėjo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas. Po šv. Mišių ganytojas nuoširdžiai pabendravo su vaikais.

Šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijoje

Balandžio 28–29 d. Eucharistijos šventė Šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijoje prasidėjo šv. Mišiomis šeštadienį. Jose dalyvavo parapijos bendruomenė, organizacijų nariai, parapijos mokyklų mokiniai, miesto tikintieji. Klebonas kun. Emilis Jotkus kalbėjo apie Dievo Motinos Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejų ir kvietimą garbinti jos Sūnų Jėzų Kristų.

Pasibaigus šv. Mišioms, S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijos mokiniai parapijos bendruomenei Eucharistijos šventės proga giedojo giesmes. Paskui bažnyčioje adoruotas Švč. Sakramentas. Parapijos tikybos mokytojos Viktorija Valatkienė, Alė Spiridonovienė ir Nijolė Kulėšienė parengė programą kartu su sumos choru, vadovaujamu Virginijos Bilvinienės. Iškilmingoje tyloje buvo skaitomos gražiausios krikščionybės maldos ir cituojamos Jono Pauliaus II mintys, skambėjo giesmės. Prie išstatyto Švenčiausiojo Sakramento savo nuoširdžias maldas kalbėjo neokatechumenų bendruomenė, Caritas ir Marijos legiono moterys. Darniai skambėjo jaunimo grupės atliekamas akatistas Švč. Mergelės Marijos garbei. Parapijos šeimos ir vaikai meldėsi už parapijos ir visos arkivyskupijos šeimas.

Sekmadienį paminėta Gyvybės diena. Rytinės šv. Mišios buvo švenčiamos lenkų kalba. Melstasi už dvasininkiją, prašyta pašaukimų, giedotos Švč. Mergelės Marijos valandos. Jaunimui skirtose šv. Mišiose parapijos jaunimas šventės proga buvo parengęs naują giesmių repertuarą.

Į parapijos Eucharistijos šventę pasidalyti su bendruomene jų džiaugsmu atvyko arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius bei I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius. Iškilmingų šv. Mišių metu

jų sušildęs ne tik darbais, bet ir žmogišku nuoširdumu bei dėmesiu, taip pat būrys Panevėžyje gyvenančių zanavykų.

-jj-

Keliais žodžiais

Vilnius. Balandžio 17 d. Vilniaus arkivyskupijos šeimos centre pradėtas kūdikio besilaukiančių šeimų mokyklėlės aštuonių paskaitų ciklas. Mokyklėlės tikslas – padėti besilaukiančioms šeimoms pasiruošti gimdymui. Susitikimų metu gydytoja, akušerė, psichologė kalba apie fizinį bei psichologinį pasiruošimą gimdymui, vaiko priežiūrą, šeimoje vykstančius pokyčius. Šeimos išklauso paskaitą apie kūdikio krikštą, pagarbą gyvybei bei nešiojimo svarbą vaikui. Šiuo metu besilaukiančių šeimų mokyklėlę lanko 16 porų.

● Nuo balandžio 21 d. Vilniaus arkivyskupijos šeimos centre pradėjo veikti dviejų ciklų natūralaus šeimos planavimo kursai. Į juos kviečiami pedagogai, medikai, parapijų šeimoms centrų darbuotojai, bendruomenės ugdymo ir visuomenės sveikatos stiprinimo programų dalyviai, taip pat tie, kurie nori pažinti savo vaisingumą bei planuoti šeimą natūraliai. Kursų metu yra dėstomos šeimos planavimo metodikos, supažindinama su embriologijos aspektais, aborto ir hormoninės kontracepcijos žala. Kursus veda akušerė I. Drūteikienė, doc. A. Šaulauskienė. Ateityje į paskaitas planuojama pasikviesti kunigą ir psichologą. Pirmajame susitikime dalyvavo 8 asmenys.

Birštonas. Balandžio 20–22 d. čia vykusiame neseniai susituokusių porų savaitgalyje dalyvavo 13 porų. Savaitgalį vedė psichologas-psichoterapeutas A. Petronis ir psichologė J. Petronienė. Didžiausias dėmesys kreiptas į praktinį svarbiausių bendravimo įgūdžių lavinimą. Sutuoaktiniai mokėsi bendravimo įgūdžių, padedančių tiksliau reikšti savo mintis ir geriau suprasti sutuoaktinį, sėkmingiau spręsti konfliktines situacijas, puoselėti tarpusavio santykius. Savaitgalio metu dėmesio skirta ne tik psichologinėms žinioms, bet ir malda.

-vašč-

Jonava. Gegužės 4-ąją, Šv. Florijono dieną, Jonavos ugniagesiai pirmą

kartą organizuotai dalyvavo šv. Mišiose Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje. Už juos, jų šeimų narius, jų darbo sėkmę šv. Mišias aukėjo dekanas klebonas kun. Sigitas Bitkauskas. Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos viršininkui Viktorui Kolesnikovui ir visiems ugniagesiams dekanas palinkėjo drąsos, ištvėrmės ir gausios Dievo palaimos jų atsakingame darbe. Šv. Mišiose dalyvavo ir ugniagesius su profesine švente pasveikino policijos komisariato viršininkas Vytautas Kaminskas ir Ruklos Jonušo Radvilos mokomojo pulko vadas plk. Arūnas Dudavičius.

● Gegužės 4 d. Motinos dienos proga Skarulių šv. Onos bažnyčioje mamoms surengtas įspūdingas Kauno karininkų Ramovės vyrų choro „Aidas“ koncertas. O gegužės 6 d. šv. Mišias šioje bažnyčioje už gyvas ir mirusias motinas aukėjo kun. Vladas Luzgauskas.

● Gegužės 5 d. Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje įvyko įspūdinga pirmosios Komunijos šventė. 68 Raimundo Samulevičiaus pagrindinės mokyklos mokiniai pirmą kartą priėmė Komuniją. Šv. Mišias aukėjo dekanas klebonas Sigitas Bitkauskas. Tokios šventės vyks kiekvieną gegužės mėnesio šeštadienį. Pirmajai Komunijai šiomet pasirėngė 205 mokiniai iš J. Ralio vidurinės ir visų kitų penkių pagrindinių parapijos mokyklų.

-fl-

Suostas. Gegužės 13 d. vyskupas Jonas Kauneckas konsekrovo naujai atstatytą Suosto parapijos bažnyčią. Iškilnėse dalyvavo apaštališkasis nuncijus dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas bei gausus tikinčiųjų būrys.

-p-

ganytojas kalbėjo: „Eucharistija – tai Dievo meilė, išreikšta per Jėzų Kristų, kuris per savo mirtį ir prisikėlimą duonos ir vyno pavidalais maitina mus amžinuoju gyvenimu ir pasilieka tarp mūsų iki pasaulio pabaigos. Per Eucharistiją susitinkame su Jėzumi ir priimame jį kaip amžinojo gyvenimo duoną. Taigi Dievo avinėlio altorius jau nebe ten, danguje, o čia, prie šio altoriaus. Prisiminkime šventojo Pauliaus žodžius, kai jis apie save sakė, kad jau nebe jis gyvena, bet jame gyvena Jėzus Kristus. Ar galėtume taip pasakyti apie save? Linkiu visiems jums patirti šį dieviškąjį meilės spinduliavimą.“ Šventės kulminacija buvo Švč. Sakramento adoracija, meldžiantis už gyvybę, dvasininkus bei prašant naujų pašaukimų, procesija aplink bažnyčią ir iškilmingas palaiminimas Švč. Sakramentu. Paskui parapijos klebonas kun. E. Jotkus pakvietė visus į parapijos namus pabendrauti, pasidalyti išgyventu Dievo prisilietimu.

-nk-

Šv. arkang. Mykolo (Igulos) bažnyčioje

Gegužės 5–6 d. Eucharistijos šventė vyko Kauno Šv. arkang. Mykolo (Igulos) bažnyčioje. Šeštadienį bendruomenės mažiausieji susirinko į bažnyčios rūsi, išklause katechezę apie Jėzų, vaikų draugą, ir bandė jį pavaizduoti piešiniuose. Po pietų Kauno igulos karininkų ramovėje surengta konferencija jaunimui ir šeimoms, ją vedė bažnyčios rektorius kun. Tomas Karklys. Dirbta grupelėse, vėliau bendrai aptarta, kas yra Eucharistija, kokia Eucharistinio Jėzaus prasmė krikščioniškos šeimos ir krikščionio gyvenime.

Po pietų dauguma konferencijos dalyvių susirinko į Igulos bažnyčią švęsti Eucharistiją. Šv. Mišiose, kurias koncelebravo bažnyčios rektorius kun. Tomas Karklys ir kun. Artūras Kazlauskas, dalyvavo nemažas būrys šeimų: jų vaikai ruošėsi priimti pirmąją šv. Komuniją. Pamokslo-katechezės metu akcentuota Eucharistinio Jėzaus, tikrosios krikščionio gyvenimo duonos, esmė ir prasmė. Po šv. Mišių bendruomenės jaunimas kartu su susirinkusiais adorudami pagarbino Jėzų Švenčiausiajame Sakramente.

Gegužės 6 d., sekmadienį, 10 val. gausiai susirinkusios bendruomenės šeimos, vaikai, jaunimas ir kariai, vadovaujami bažnyčios rektoriaus kun. T. Karklio, iškilmingai šventė Eucharistiją, prašė Eucharistinio Jėzaus laiminti šeimų motinas. Po šių šv. Mišių mamos palaimino savo atžalas.

12 val. kartu su bažnyčios bendruomene Eucharistiją šventė vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas. Šv. Mišias koncelebravo Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, kun. Artūras Kazlauskas. Tarp gausių pamaldų dalyvių buvo daug tėvų, kurių vaikai tądien priėmė pirmąją Komuniją. Per homiliją vyskupas priminė Jėzaus paliktą įsakymą mylėti vieniems kitus taip, kaip jis mus mylėjo, ir atkreipė klausytojų dėmesį, kiek daug Dievo meilės pavyzdžių galime išvysti gyvenime, tarp jų ir tėvų meilę savo vaikams. Pasak ganytojo, Dievo meilę patiriame ir visuose sakramentuose, ypač – Eucharistijoje, kuri leidžia mums nenustoti mylėti, nuolat palaikyti santykį su Viešpačiu ir kitais, tikėti prasminga žmogaus gyvenimo baigtimi. Ganytojas taip pat pakvietė bažnyčios bendruomenę rengtis Šiluvos Marijos apsireiškimo jubiliejui ir išgyventi jį ne kaip praeities, bet kaip dabarties įvykį. „Tegu Marija būna mūsų šeimų, mūsų tėvynės Motina“, – baigdamas linkėjo vyskupas J. Ivanauskas.

-kasp-

TREJYBĖS PAGARBINIMAS

Švenčiausioji Trejybė (C)

Pat 8, 22–31; Rom 5, 1–5; Jn 16, 12–15

Žvelgiant į visatos įvairovę tiesiog pribloškia mintis, jog visa tai gali būti sukurta vienos rankos ar vienu Dvasios gūsiu. Krikščionys tiki į vieną Dievą – dangaus ir žemės Kūrėją. Negana to, Jėzaus pamokyti, žinome, kad Dievas nėra sustingęs ar vienišas – Jėzus atveria mūsų žvilgsniui vartus į vidinį Dievo Trejybės slėpinį. Tikinčiam žmogui tenka nelauktas iššūkis – patikėti, kad trys dieviškieji Asmenys turi tą pačią dieviškąją prigimtį. Žmogui nelengva suvokti šį slėpinį, reikia kantrybės ir pastangų.

Švenčiausiosios Trejybės slėpinį galima bent iš dalies suvokti per įvaizdžius ir palyginimus. Jūra visais laikais buvo ir yra begalinės Dievo didybės, platybės ir gelmės įvaizdis. Psalmininkas gieda palyginimą: „Viešpatie <...> tavo sprendimai – kaip jūros gelmės“ (Ps 36). Apaštalas Paulius veikiausiai taip pat turėjo prieš akis jūros įvaizdį rašydamas žodžius: „O Dievo turtų, išminties ir pažinimo gelme! Kokie neištiriami jo sprendimai ir nesusekami jo keliai!“ (Rom 11, 33). Šventoji Kotryna Sienietė sakė: „Amžinoji Trejybe, Tu esi jūra, kurioje nuolat atrandu nauja, kuo ilgiau ieškau. Kuo labiau Tave randu, tuo labiau Tavęs ieškau.“

Šiandienos iškilmės mums primena, kad Dievas yra vienas, bet ne vienišas, jis – Tėvo ir Sūnaus bendrystė Šventosios Dvasios meilėje. Šį slėpinį sunku suvokti net dėl kalbos logikos: „Aš – Tu – Mes“. Padėti tai suvokti gali laimingos sutuoktinių poros įvaizdis. Du vienas kitą mylintys žmonės džiaugiasi bendra laime, tačiau išlieka atskiri, visiškai saviti asmenys. Netikra, savininkiška meilės raiška kėsintusi konkuruoti, užgožti kitą. Tikra ir brandi meilė priima mylimąjį su visu savitumu ir kitoniškumu. Kitoniškumas netrukdo meilės vienybei, priešingai, ją praturtina ir papildo. Šis pavyzdys gali padėti suvokti, kaip įmanoma dieviškųjų Asmenų vienybė, jiems tarpusavyje nesusiliejančią.

Evangelistas Jonas perduoda Jėzaus kalbas, kuriomis siekia perteikti mums triasmenio Dievo slėpinį. Evangelistas stengiasi artėti prie tikslo įvairiais rakursais. Galima būtų kelti klausimą, kodėl apskritai Jėzus aiškino tai, ko mes niekuomet nesuprasime iki galo, gal suvoksime tik fragmentiškai. Jėzus norėjo mums atskleisti tai, kas visiems laikams kels nuostabą ir kvies garbinti, kaskart vis iš naujo suteiks paskatą žavėtis ir ieškoti Dievo. Gal supratę truputėlį daugiau apie Dievą geriau suprasime ir savo žmogiškąją būtį.

Jėzus kalba apie Dievo Trejybę, glaudžiausią dieviškųjų Asmenų ryšį tarpusavyje ir su žmonėmis. Šie Asmenys nėra anoniminiai, jie turi vardus, jiems būdinga visagalybė ir išmintis. Mes vadiname juos trimis „Asmenimis“, suprasdami, kad į asmens sąvoką šiuo atveju neįtraukiami ribotumai, būdingi kūriniai. Žemiškieji tėvai pradeda tos pačios prigimties vaikus. Teologija aiškina, kad trims dieviškiesiems Asmenims būdinga begalinė būtis. Jėzus pabrėžia: „Visa, ką turi Tėvas, yra ir mano.“ Kalbėdamas apie Tėvą, jis turi omenyje dangiškąjį Tėvą – patį Dievą. Tėvas turi dieviškąją prigimtį ir ją išlaiko, drauge ją visą dovanodamas savo Sūnui Jėzui. Jėzus yra Tėvo šlovės atspindys, jis tobulas jo būties atvaizdas. Dievas visiškai ir iki galo išreiškė save savo Žodyje. Jis išsakė save visa jėga ir būties tapatybe. Tik jo tėvystė daro jį skirtingą nuo Sūnaus.

Evangelijos žodžiai paimti iš Jėzaus atsisveikinimo kalbos. Jėzus dar daug ką turi pasakyti, tačiau jam jau laikas atsiskirti, negana to, apaštalai kol kas negali pakelti jo žodžių. Jėzaus gyvenimo darbą papildys ir atbaigs kitas Asmuo, kurį Jėzus vadina tiesos Dvasia. Ši tiesos Dvasia atneš mokiniams visą tiesą ir supažindins juos su šia tiesa. Ji neskelbs naujo mokymo, bet kalbės vien tai, ką girdėjo iš Sūnaus ir Tėvo. Dvasia ištikimai perduos Kristaus žodžius, kad būtų įgyvendintas Kristaus atneštas išganymas ir kad jis būtų pašlovintas – kad taptų aišku, kodėl pasaulis jam turi būti dėkingas. Dvasia žvelgs ne vien į praeitį, tačiau pranašaus ir ateitį, ras aktualų žodį kaskart naujiems laikams. Dvasia neleis užmiršti žinios apie Jėzaus skelbtą pasaulio pabaigą. Sūnus turi viską iš Tėvo: būtį, misiją ir žodį. Dvasia ima misiją ir žodį iš Sūnaus ir perduoda mokiniams. Tačiau Sūnaus misija ir žodis yra duoti Tėvo, taigi Dvasia juos ima ir iš Tėvo. Iš Tėvo dieviškoji pilnatvė kyla nepaliaujamai ir neišsemiamai. Per Sūną Šventojoje Dvasioje ji liejasi į pasaulį.

Švenčiausioji Trejybė nėra teologijos teorija. Jei gyvename laikydamiesi ryšio su Dievu, esame susiję ir su Trejybe, nes tikrasis, gyvasis Dievas yra trejybiškas, trivienis. Krikštu esame įskiepijami į trejybinį Dievą. Kadangi mylime Kristų, mus myli Tėvas ir, pasak Jėzaus žodžių, su Sūnumi ir Šventąja Dvasia ateina ir apsigyvena pas mus. Kiekvieną kartą meldamiesi „Garbė Dievui“, pagarbiai nusilenkiame mumyse esančiam trejybinio Dievo gyvenimui.

DIEVO DOSNUMO ŠVENTĖ

Devintinės – Viešpaties Kūnas ir Kraujas (C)

Pr 14, 18–20; 1 Kor 11, 23–26; Lk 9, 11b–17

Krikščionys suvokia Eucharistiją kaip dėkojimą, dangaus pokylį ir Viešpaties mirties skelbimą, laukiant jo prisikėlimo. Kai kurie tikintieji šiais laikais ima varžytis Devintinių šventės, ypač viešos procesijos. Kodėl turėtume rodyti Švenčiausiąjį, nuolankiai pasislėpusį duonos gabalėlyje visiems žmonėms? Eidami procesijoje tarsi sakome aplinkiniam pasauliui: „Žiūrėkite, kokį brangų, neįkainojamą turtą mums davė Kristus. Ar nenorite jūs stiprintis šiuo dangaus valgiu?“ Mes išnešame Švenčiausiąjį į įprasto gyvenimo kupinas gatves. Tuo pasakome, kad Viešpats nenori būti uždarytas bažnyčiose ir tabernakuliuose. Dievas trokšta išganyti visą pasaulį. Procesijos žiūrovai taip pat yra šio įvykio dalis. Jie žvelgia, kaip maldinga Dievo tautos eisena su Kristumi žengia pas Dievą. Bent kartą per metus Dievo žodis skamba miesto gatvėse. Panašiai gatvėse bei aikštėse žemiškojo gyvenimo metu pamokslavo pats Kristus. Mes trokštame dalytis Kristaus mums paliktu maistu: Dievo žodžiu. Krikščionys nori parodyti, kad jie nėra užsidarę vien sau, bet siekia tarnauti kitiems. Procesija reiškia, jog būtent Jėzus mums duoda jėgų kasdieniui meilės raiškai.

Evangelijoje pasakojama, kaip apaštalai prašo Jėzaus pasiųsti ji lydėjusią minią į aplinkinius kaimus, kad jie ten rastų maisto. Apaštalai mano, kad žmonės turi maitintis patys, patys vadovautis savo mintimis, ugdyti savo pasaulėžiūrą. Jėzus atmeta šią nuostatą ir sako apaštalams: „Jūs duokite jiems valgyti.“ Jėzaus pavyzdžiu apaštalai turi rūpintis žmonių pavalgydinimu – tai yra jų užduotis ir misija. Jie negali palikti minių likimo valiai, patikėti kitiems valgydintojams. Kas nori būti iš tikrųjų pasotintas, turi kreiptis į apaštalus ir jų įpėdinius. Apaštalų veiklos ir darbo laukas – išalkusi žmonija. Būtų blogai, jei žmonės įprastų malšinti alkį savo išgalvotais malonumais, pramogaudami ar svaigindamiesi. Tai būtų visiškas žmogaus prigimties iškreipimas. Jei žmogus nebejaučia alkio, vadinasi, jis serga arba miršta.

Apaštalai nusiskundžia, kad turi tik penkis kepalėlius duonos ir dvi žuvis. Tai labai menka ir nepatrauklu penkiems tūkstančiams. Apaštalai nemato jokios išeities – nebent pats Jėzus imtųsi pavalgydinti žmones. Vis dėlto Jėzaus padrąsinti ryžtasi eiti su penkiaais duonos kepalėliais į penkių tūkstančių minią. Evangelijos žodžių padrąsinti, mes taip pat ryžtamės dalytis su kitais. Tačiau norime, kad Jėzus pirma palaimintų duoną ir perduotų mums savo žodžius. Iš Jėzaus rankų ir iš jo lūpų perimame žmonėms skirtą maistą. Tikimės, kad Viešpats savo laiku per mūsų rankas bei žodžius padarys savo stebuklą. Bendras valgymas yra žmonių bendrystės išraiška. Dabartinėje visuomenėje ši patirtis beveik prarandama. Vidujai jaučiame, kad su vienu žmogumi būtų miela sėsti prie bendro stalo, o su kitu – ne. Jėzaus laikais vienas didžiausių lūkesčių, susijusių su Mesijo atėjimu, buvo tai, kad jis atėjęs iškels saviškiams džiaugsmo puotą. Jis ištrauks savo tautą iš vargo. Taip išgyveno bendrystę su Jėzumi ir apie jį susibūrę žmonės. Jis valgė ne vien su rinktiniu mokinių būriu, bet ir su daugybe žmonių – su muitininkais ir nusidėjėliais. Pažvelgęs į dangų Jėzus gavo Tėvo palaiminimą. Pirmiausia vertikalusis gestas – padėka Tėvui. Tik po to dalijamasi ir bendraujama su žmonėmis – horizontalusis gestas. Mums patikėta ši įvykių eiga. Viešpats kviečia mus prie savo stalo, o iškilminga Devintinių procesija išreiškia šį Viešpaties troškimą.

Šiandienos iškilmeje ypač džiaugiamės Viešpaties dosnumu. Duonos padauginimo epizodas yra pranašiškas, jis nurodo kitą – Eucharistinės duonos – padauginimą, dar svarbesnę Jėzaus širdies dosnumo išraišką. Skaitinyje iš Pirmojo laiško korintiečiams primenama apie Eucharistijos įsteigimą. Skaitinys prasideda: „<...> Viešpats Jėzus tą naktį, kurią buvo išduotas, paėmė duoną <...>“ (1 Kor 11, 23). Čia primenamos skausmingos Eucharistijos įsteigimo aplinkybės. Jėzus aiškiai kalba apie išdavystę: „Bevalgant prie stalo vakarienę, Jėzus prabilo: *Iš tiesų sakau jums: vienas iš jūsų, valgančių su manimi, išduos mane*“ (Mk 14, 18). Išdavystė, kančia ir mirtis perkeičiama į Sandorą. Vakarienės metu imdamas į rankas taurę Jėzus tarė: „Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujyje.“ Kūno ir kraujo dovanojimas yra meilės apstybė. Mes niekuomet iki galo neįstengsime to suprasti. Kiekvieną kartą priimdami Komuniją priimame tą pačią meilės dovaną, Jėzus apreikštą per Paskutinę vakarienę. Susivieniję su Jėzumi Eucharistijoje mes taip pat pajėgiame pakelti visa, kas priešinga meilei.

Pirmajame skaitinyje pasakojama, kaip Salemo karalius Melchizedekas, Aukščiausiojo Dievo kunigas, aukojo duoną ir vyną. Tai padeda mums suprasti, kad Jėzus Paskutinės vakarienės metu elgėsi kaip Kunigas, aukojantis pačią tobuliausią auką. Priimkime šią nuostabią Viešpaties dovaną ir begalinio dosnumo apraišką. Priimkime ją sąmoningai, kad patys taptume didžiadvasiškesni. Tegu ši Dievo dovana tarnauja taip pat mūsų brolių gėriui.

ŠVENTOJI NUSIDĖJĖLĖ

11 eilinis sekmadienis (C)

2 Sam 12, 7–10.13; Gal 2, 16.19–21; Lk 7, 36 – 8, 3

Evangelistas Lukas šįkart vaizduoja sceną su trimis pagrindiniais veikėjais: tai fariziejus, vardu Simonas, Jėzus, tautos laikomas pranašu, ir visame mieste išgarsėjusi palaido elgesio moteris. Jos vardas net neminimas – visi ją ir taip žino. Skaitinio pradžioje daugelio ausiai neįprastai nuskamba žodis *nusidėjėlė*. Dabartinėje žiniasklaidoje tokios sąvokos vartojamos nebent kaip stilistinė seniena. Šiais laikais tokia gyvenimo istorija veikiausiai būtų pavaizduota labai intriguojamai. Pramogų verslo žvaigždės ir žvaigždelės nesidrovint giriamos už seksualumą, asmeninio gyvenimo viešą eksponavimą. Žiniasklaidos peršami gyvenimo modeliai apsunkena mums kelią tiesaus ir paprasto Evangelijos pasakojimo šerdies supratimo link.

Fariziejai buvo įsitikinę, kad pranašas turėtų pažinti žmogaus širdį ir laikytis atokiai nuo nusidėjėlių. Jėzus pasirodo esąs pranašas, savo didybe pranokstantis fariziejų įsivaizdavimą. Namų šeimininkui ši moteris yra visame mieste išgarsėjusi pasileidėlė. Tačiau Jėzui žinoma ne tik jos praeitis. Jėzus mato šios moters tikėjimą ir žino, kad jos kaltės yra atleistos. Mes nežinome, kada ir kaip atsivertė ši moteris. Veikiausiai anksčiau išgirdo Jėzaus mokymą ir su jai būdingu aistringumu ryžtingai nusigręžė nuo nuodėmingo gyvenimo. Teologas Romano Guardini rašė: „Ši „nusidėjėlė“ buvo viena iš labai nedaugelio tikrai įtikėjusiųjų“. Jos buvimas trikdo visą prie stalo susirinkusią draugiją, tačiau ji netrikdoma daro tai, ką liepia širdis. Nesiteisina, neaiškina, nuolankiai priima pašaipius aplinkinių žvilgsnius ir pasišnabždėjimus. Visa tai pakelti jai padeda savo kaltės suvokimas, tikėjimo ir meilės Jėzui galia. Tikėjimas jai duoda jėgų pamiršti save: „Tavo tikėjimas išgelbėjo tave.“

Pranašas Jėzus neturi jokios priežasties nusigręžti nuo buvusios nusidėjėlės reiškiamo meilės ženkle. Jėzus moko, kaip iš tikrųjų reikia šalintis nuodėmės. Jis tapo viskuo panašus į mus, išskyrus nuodėmę. Jėzus priėmė pasaulio kaltes ant savo pečių ir kaip visos žmonijos galva atliko skausmingą permaldavimą už žmonių nuodėmes. Jis nori atleisti nusidėjėliams ne šalindamasis nuo jų, bet bendraudamas. Jėzus ant savo pečių priėmė kryžių, nusidėjėlių jungą, ir atidavė už juos savo gyvybę. Piktindamas tautos išrinktuosius jis rodo esąs nusidėjėlių bičiulis, ne kad pritarė nuodėmei, bet kad parodytų mylįs nusidėjėlius. Jėzaus atleidimas nereiškia, kad nuodėmė ar blogis yra niekai.

Paversdami palyginimą skaičių kalba, galėtume daryti išvadą, jog Jėzus prilygina nusidėjėlės kaltę penkių šimtų denarų skolai. Anuomet denaras buvo dvylikos valandų darbo dienos užmokestis. Aritmetika čia paprasta: penkių šimtų denarų skola atlyginti žmogus turėtų dirbti pusantrų metų, nieko iš uždarbio nepanaudodamas pragyvenimui. Evangelijos skelbia, kad Dievo meilė gali būti didesnė net už tokią skolą.

Evangelijoje aprašomai nusidėjėlei buvo atleista jau anksčiau, tačiau dabar tas atleidimas viešai paskelbiamas. Širdies gelmėje įvykęs Dievo atleidimas iškeliamas į šviesą, Jėzaus žodžiu jis tampa girdimas ir galiojantis. Mes taip pat panašiai išgyvename nuodėmių atleidimą per Sutaikinimo sakramentą. Tikime, Dievas atleidžia nuodėmes, jei tikrai nuoširdžiai dėl jų gailimės. Tai gali įvykti ne vien klausykoje. Kai kurie ginčija: kam tuomet reikalinga išpažintis? Šiandienos skaitinys padeda tai suvokti. Jėzaus per Bažnyčią įgalioto kunigo žodžiu Dievo atleidimas patvirtinamas ir ištiriamas kaip neabejotinai galiojantis. Viešai ištarti Jėzaus atleidimo žodžiai pakerta viešai žinomos nuodėmės galią. O kokia fariziejaus būklė Dievo akivaizdoje? Jis myli labai „menkai“. Jis netgi pašykštėjo parodyti svetingumą anuomet įprastomis mandagumo formomis. Jėzus viešai išsako šį kitų svečių veikiausiai pastebėtą dalyką. Jis tarsi sako: „Tiesa, tu pakvieteji mane į svečius, tačiau tai darei ne būdamas nuoširdžiai svetingas, o veikiausiai iš smalsumo, norėdamas iš arti pažvelgti į įžymybę. Tavo menka meilė įrodo, kad tau atleista tik nedaugelis nuodėmių.“

Jėzus nori padėti fariziejui suvokti, kad Dievo akivaizdoje nėra vienas žmogus nepajėgus atlyginti savo skolų. Ne tiek svarbu, kokio didumo yra kiekvieno žmogaus skola. Pakanka žinoti, kad žmogus savo jėgomis nepajėgus atlyginti nei mažesnės, nei didesnės skolos. „Padoriesiems“ Jėzaus klausytojams, beje, ir mūsų dienomis kelia susierzinimą mintis, kad visi be išimties yra skolingi. Tokie žmonės kaip Evangelijoje aprašytasis fariziejus Simonas nenori prarasti savo saugumo ir teismo, nes mano, kad tai yra jų gyvenimo pamatas. Jie įsikibę bando gelbėti savo tariamą šventumą. Atversti fariziejų yra labai sunku.

Kam daug atleista, tas myli „daug“ – ne praeities nuopelnais, bet tikėjimo gaivinama, save pamiršančia meile.

Popiežius Benediktas XVI

Posinodinis apaštališkasis paraginimas
Sacramentum caritatis

vyskupams, kunigams, pašvęstiesiems asmenims ir Kristų tikintiems pasauliečiams apie Eucharistiją, Bažnyčios gyvenimo ir misijos versmę ir šaltinį

(Pabaiga. Pradžia Nr. 7)

Dalyvavimas per visuomenės komunikavimo priemones

57. Dėl galingos komunikavimo priemonių plėtros pastaraisiais dešimtmečiais žodis „dalyvavimas“ įgijo platesnę reikšmę, negu ji buvo praeityje. Visi su pasitenkinimu pripažįstame, kad šie įrankiai atvėrė naujas galimybes ir Eucharistijos šventimo atžvilgiu (176). Iš šios srities pastoracijos darbuotojų tai reikalauja ypatingo pasirengimo ir budraus atsakomybės jausmo. Per televiziją transliuojamos šventosios Mišios neišvengiamai įgyja pavyzdinį pobūdį. Todėl būtina itin rūpintis net tik tuo, kad būtų švenčiama deramose ir gerai paruošiose vietose, bet ir kad tai vyktų paisant liturginių normų.

O dėl komunikavimo priemonių įgalinto dalyvavimo šventosiose Mišiose, tai tie, kurie tokias transliacijas žiūri ar jų klauso, turi žinoti, kad, esant normalioms aplinkybėms, jie neatlieka sekmadieninės pareigos. Mat vaizdų kalba tikrovė vaizduojama, bet, kaip tokia, neatgaminama (177). Jei ir girtina, kad seni ir sergantys žmonės dalyvauja sekmadienio Mišiose klausydami radijo ar žiūrėdami televizijos transliacijų, tai to nepasakytina apie tuos, kuriems tai dingstis neiti į bažnyčią dalyvauti Eucharistijos šventime susirinkus gyvajai Bažnyčiai.

Ligonijų veiklus dalyvavimas

58. Kalbėdamas apie tuos, kurie dėl ligos ar amžiaus neįstengia nuvykti į Dievo kulto vietas, norėčiau visos bažnytinės bendruomenės dėmesį atkreipti į pastoracinę būtinybę laiduoti namie ar ligoninėse esantiems ligoniams dvasinę pagalbą. Vyskupų sinode apie juos kalbėta ne kartą. Būtina rūpintis, kad šie mūsų broliai ir seserys dažnai priimtų sakramentinę Komuniją. Taip stiprindami savo ryšį su nukryžiuotu ir prisikėlusiu Kristumi, jie gali pajauti, kad jų gyvenimas, aukojant savo kančias vienybėje su mūsų Viešpaties auka, visiškai įrikiuotas į Bažnyčios gyvenimą ir misiją. Ypatingas dėmesys skirtinas neįgaliesiems; jei leidžia jų būklė, krikščionių bendruomenė turi padėti jiems dalyvauti šventime kulto vietoje. Būtina pasirūpinti, kad būtų pašalintos architektūrinės kliūtys, trukdančios neįgaliesiems patekti į šventimo vietą. Galiausiai, kiek įmanoma, laiduotina Komunija pa-

krikštytiems bei sutvirtintiems dvasiškai neįgaliesiems: jie taip pat priima Eucharistiją jų šeimos ar juos globojančios bendruomenės tikėjimu (178).

Dėmesys kalintiesiems

59. Dvasinė tradicija, remdamasi nedviprasmiškais Kristaus žodžiais (plg. Mt 25, 36), kalinių lankyme išvelgė vieną iš gailėstingumo darbų kūnui. Tokios būklės asmenims Viešpaties aplankymas Eucharistijos sakramente ypač reikalingas. Bažnytinės bendruomenės artumo pajautimas, dalyvavimas Eucharistijoje ir šventosios Komunijos priėmimas tokiu ypatingu ir skausmingu gyvenimo tarpsniu neabejotinai gali prisidėti prie jų tikėjimo kelio kokybės ir palengvinti jų visišką socialinę reintegraciją. Išreiškdamas Sinodo susirinkime išsakytus pageidavimus, prašau vyskupijų, kiek įmanoma, skirti pakankamai jėgų rūpintis pastoracine veikla, susijusia su dvasine kalinčiųjų globa (179).

Migrantai ir dalyvavimas Eucharistijoje

60. Imdamiesi problemos tų, kurie dėl įvairių priežasčių priversti palikti savo šalį, Sinodo tėvai išreiškė ypatingą padėką besidarbuojantiems migrantų pastoracijoje. Šiame kontekste ypatingas dėmesys skirtinas katalikiškosios Rytų Bažnyčios priklausantiems migrantams, kurie, negana to, kad yra atsiskyre nuo savo namų, papildomai kenčia negalėdami dalyvauti pagal jų apeigas švenčiamoje Eucharistijos liturgijoje. Todėl juos globoti tebūnie leista jų apeigų kunigui. Bet kuriuo atveju prašau vyskupų šiuos brolius ir seseris priimti Kristaus meilės dvasia. Įvairių apeigų tikinčiųjų susitikimas taip pat gali tapti proga vieniems kitus praturtinti. Pirmiausia galvoje turiau naują, kurią gali duoti – pirmiausia dvasininkijai – įvairių tradicijų pažinimas (180).

Didelės koncelebracijos

61. Sinodo susirinkimas įvertino dalyvavimą ypatingomis progomis rengiamose didelėse koncelebracijose, kai šalia daugybės tikinčiųjų taip pat dalyvauja gausus kunigų būrys (181). Viena vertus, nesunku išvelgti tokių momentų reikšmę, ypač kai šventimui vadovauja kunigų bei diaconų supamas vyskupas. Kita vertus, tokiomis aplinkybėmis gali kilti problemų, susijusių su kunigijos regimos vienybės raiška, ypač per Eucharistijos maldą, ir su šventosios Komunijos dalijimu. Privalu rūpintis, kad per tokias dides koncelebracijas nebūtų išsibarstymo. Tam reikia užbėgti už akių imantis tinkamų koordinacinių priemonių ir taip parengiant pamaldų vietą, kad ji leistų kunigams ir tikintiesiems visapusiškai ir tikrai dalyvauti. Bet kuriuo atveju būtina neužmiršti, kad tokios koncelebracijos yra išskirtinis ir rengiamos tik ypatingomis progomis.

Lotynų kalba

62. Tai, kas pasakyta, nemenkina tokių didelių liturgijų vertės. Čia pirmiausia turio galvoje celebracijas, vykstančias per šią dieną vis dažnesnius tarptautinius susitikimus. Jos brangintinos. Bažnyčios vienybei ir visuotinumui geriau išreikšti rekomenduočiau tai, ką, laikydamasis Vatikano II Susirinkimo nutarimų, pasiūlė Vyskupų sinodas (182): liturgiją tinkama švęsti lotynų kalba, išskyrus skaitinius, homiliją ir tikinčiųjų maldą; lotyniškai turėtų būti recituojamos ir Bažnyčios tradicijos žinomiausios maldos (183) bei, jei įmanoma, atliekami kai kurie grigališkojo giedojimo fragmentai. Apskritai prašau studijų seminarijoje metu mokyti būsimojus kunigus suprasti bei švęsti šv. Mišias lotynų kalba, naudotis lotyniškais tekstais bei grigališkuoju giedojimu. Iš akių nevalia išleisti galimybes ir tikinčiuosius išmokyti žinomusių maldų lotynų kalba bei tam tikrų liturgijos dalių giedojimo grigališkuoju stiliumi (184).

Eucharistijos šventimas nedidelėse grupėse

63. Visiškai kitokia situacija susidaro ypatingomis pastoracinėmis aplinkybėmis, kai būtent sąmoningumo, veiklesnio ir vaisingesnio dalyvavimo naudai pirmenybė teikiama šventimui nedidelėse grupėse. Pripažįstant tokioje alternatyvoje slypinčią auklėjamąją vertę, būtina pabrėžti, kad tokios celebracijos turėtų būti suderintos su vyskupijos pastoracinės pasiūlos visuma. Tokie eksperimentai netektų savo pedagoginio pobūdžio, jei darytų išpuolį, jog yra priešingi ar paraleliniai dalinės Bažnyčios gyvenimui. Šiuo klausimu Sinodas pabrėžė kelis kriterijus, kurių privalu laikytis: nedidelės grupės turėtų prisidėti prie parapiškos bendruomenės vienijimo ir jos neskaldyti; tai patvirtintina konkrečia praktika; šios grupės turėtų skatinti vaisingai dalyvauti visame susirinkime ir, kiek įmanoma, kiekvienoje šeimoje išlaikyti liturginio gyvenimo vienybę (185).

Vidinis dalyvavimas šventime

Mistagoginė katechezė

64. Didžioji liturginė Bažnyčios tradicija mus moko, jog norint vaisingai dalyvauti būtina asmeniškai atitekti švenčiamą slėpinį, savo gyvenimą, vienijantis su Kristaus auka, atiduodant už viso pasaulio išganymą. Dėl šios priežasties Vyskupų sinodas pasiūlė rūpintis, kad tikinčiųjų vidinis nusiteikimas giliai derėtų su gestais ir žodžiais. Jei to trūktų, mūsų šventimui, kad ir koks gyvas jis būtų, gręstų pavojus nuslysti į ritualizmą. Todėl būtina ugdytis eucharistinę tikėjimą, leidžiantį tikintiesiems asmeniškai išgyventi tai, kas švenčiama. Turint prieš akis esminę šio asmeninio ir sąmoningo *participatio* svarbą, kokios galėtų būti tinkamos ugdymo priemonės? Sino-

do tėvai šiuo atžvilgiu vieningai pasiūlė mistagoginės katechezės, padedančios tikintiesiems vis geriau išsiskverbti į švenčiamus slėpinius, kelią (186). Ypač dėl *ars celebrandi* ir *actuosa participatio* ryšio reikia visų pirma patvirtinti, „jog geriausia katechezė apie Eucharistiją yra pati gerai švenčiama Eucharistija“ (187). Liturgija jau iš prigimties geba pedagogiškai veiksmingai supažindinti tikinčiuosius su švenčiamu slėpiniu. Būtent todėl seniausioje Bažnyčios tradicijoje krikščioniškajam ugdymui, neapleidžiant tikėjimo sisteminio supratimo, buvo būdingas patirtinis matmuo, kur lemiamas vaidmuo tekdavo gyvam ir įtikinamam, autentiškų liudytojų perteikiamam susitikimui su Kristumi. Todėl su slėpiniais supažindinantis asmuo visų pirma yra liudytojas. Toks susitikimas katechizuojant pagilinamas ir savo versmę bei viršūnę pasiekia švenčiant Eucharistiją. Iš tokios pamatinės krikščioniškojo patyrimo struktūros išplaukia mistagoginio kelio būtinybė; jame niekada neturėtų trūkti trijų elementų:

a) Pirmiausia tai *apeigų aiškinimas išganymo įvykių šviesoje*, laikantis Bažnyčios gyvosios tradicijos. Eucharistijos šventimo begaliniai turtai iš tikrųjų nuolatos kreipia į išganymo istoriją. Nukryžiuotame ir prisikėlusiam Kristuje tikrai galime švęsti visą tikrovę suvienijantį centrą (plg. *Ef 1, 10*). Krikščionių bendruomenė Jėzaus gyvenimo įvykius, ypač Paschos slėpinį, suprato kaip susijusius su visu Senojo Testamento keliu.

b) Mistagoginė katechezė, be to, turėtų stengtis *parodyti* apeigose esančių *ženklų prasmę*. Ši užduotis ypač neatidėliotina tokiais technizuotais mūsų laikais, kai gresia pavojus prarasti gebėjimą suvokti ženklus bei simbolius. Mistagoginė katechezė, labiau negu informuoti, turi žadinti bei ugdyti tikinčiųjų jautrumą ženklų bei gestų, kurie kartu su žodžiais sudaro apeigas, kalbai.

c) Galiausiai mistagoginė katechezė turėtų stengtis *atskleisti apeigų santykį su krikščioniškuoju gyvenimu* visais jo matmenimis – darbo ir išsipareigojimo, mąstymo ir jautimo, veiklos ir poilsio. Mistagoginio kelio dalis taip pat yra užduotis išryškinti apeigomis švenčiamų slėpinių ryšį su misijine tikinčiųjų atsakomybe. Šia prasme galutinis mistagogijos rezultatas yra suvokimas, jog švenčiami šventieji slėpiniai pamažu keičia asmens gyvenimą. Apskritai viso krikščioniškojo auklėjimo tikslas yra mokyti tikintįjį, kaip „naują žmogų“, suaugusiojo tikėjimo, leidžiančio jam savo aplinkoje liudyti jį gaivinąją krikščioniškąją viltį.

Norint mūsų bažnytinėse bendruomenėse įgyvendinti tokią auklėjamąją užduotį, reikia atitinkamai parengtų asmenų. Apskritai į tokį ugdymą turėtų jaustis įtraukta visa Dievo tauta. Kiekviena krikščionių bendruomenė pašaukta būti pedagoginio supažindinimo

su slėpiniais, švenčiamais tikėjimu, vieta. Šiuo atžvilgiu Sinodo tėvai pabrėžė, jog būtų tikslinga į tai labiau įtraukti pašvęstojo gyvenimo bendruomenes, sąjūdžius bei grupes, savo charizmomis galinčias suteikti krikščioniškajam ugdymui naują polėkį (188). Mūsų laikais Šventoji Dvasia irgi tikrai netaupo savo dovanų Bažnyčios, kuriai privalu skleisti bei ugdyti tikėjimą, apaštališkajai misijai remti (189).

Pagarba Eucharistijai

65. Įtikinantis eucharistinės katechezės veiksmingumo ženklas neabejotinai yra didėjanti Dievo tarp mūsų slėpinio pajauta. Tą gali rodyti mistagoginio kelio tikintiesiems iškiepytina ypatinga pagarba Eucharistijai (190). Labai bendrai turiu galvoje tokių gestų bei laikysenų kaip klūpojimas svarbiais Eucharistijos maldos akimirksniais svarbą. Teisėtoje skirtingų kultūrų praktikuojamų ženklų įvairovėje kiekvienam įmanoma gyvai suvokti ir išreikšti suvokimą, kad kiekvieno šventimo metu jis yra priešais begalinę Dievo didybę, pasiekiančią mus kukliu sakramentinio ženklo pavidalu.

Adoracija ir eucharistinis pamaldumas

Vidinis liturgijos šventimo ir adoracijos ryšys

66. Vienas intensyviausių Sinodo momentų buvo spalio 17-oji, kai drauge su daugybe tikinčiųjų Šv. Petro bazilikoje susirinkome adoruoti Eucharistiją. Šiuo maldos ženklu Vyskupų susirinkimas norėjo daugiau negu žodžiais atkreipti dėmesį į vidinį Eucharistijos šventimo ir adoracijos ryšį. Šiame reikšmingame Bažnyčios tikėjimo aspekto glūdi vienas svarbiausių bažnytinio kelio, nueito Vatikano II Susirinkimo paskatinto liturginio atsinaujinimo linkme, elementų. Reformai žengiant pirmuosius žingsnius, vidinis šv. Mišių ir Švenčiausiojo Sakramento adoracijos ryšys kartais nebūdavo pakankamai aiškiai suvokiamas. Viena tuo metu paplitusi prieštara, pavyzdžiui, rėmėsi pastaba, kad eucharistinė Duona mums duota ne kontemplanuoti, bet valgyti. Iš tikrųjų tokia priešprieša Bažnyčios maldos patirties šviesoje pasirodė visiškai nepagrįsta. Jau šventasis Augustinas yra pasakęs: „*Nemo autem illam carnem manducat, nisi prius adoravit;... peccemus non adorando* – Niekas šio kūno nevalgo, pirma jo neadoravęs; ... jo neadoruodami nusidėtume“ (191). Eucharistijoje mūsų pasitikti ateina susivienyti su mumis trokštantis Sūnus; Eucharistijos adoracija yra ne kas kita, kaip natūralus Eucharistijos šventimo, kuris, kaip toks, yra Bažnyčios didžiausias adoracijos aktas, padarinys (192). Priimti Eucharistiją reiškia adoruoti tą, kurį priimame; būtent taip, tik taip tampame viena su juo ir tam tikru būdu iš anksto paragaujame dangiškosios liturgijos grožio. Adoracijos aktas ne šv. Mišių metu pratęsia bei sustiprina tai, kas padaryta pačiame liturginiame šventime: „Tiktai adoruo-

dami galime subrandinti gilų ir tikrą priėmimą. Ir būtent šiame asmeniškiausiame susitikimo su Viešpačiu akte tada taip pat bręsta Eucharistijoje glūdinti socialinė misija, kuria norima sugriauti ne tik Viešpatį ir mus, bet mus pačius vienus nuo kitų skiriančias sienas“ (193).

Eucharistijos adoracijos praktika

67. Todėl kartu su Sinodo susirinkimu nuoširdžiai Bažnyčios ganytojams ir Dievo tautai rekomenduojame Eucharistijos adoraciją, individualią ir bendruomenišką (194). Šiame kontekste labai naudinga būtų tinkama katechezė, tikintiesiems paaiškinant šio kulto akto, leidžiančio giliau suprasti ir vaisingiau švęsti liturgiją, svarbą. Pirmiausia tankiau apgyventose srityse, kiek leidžia galimybės, nuolatinei adoracijai paskirtinos bažnyčios bei koplyčios. Be to, siūlau katechetikos kursuose, ypač rengiant pirmajai Komunijai, diegti vaikams laiko su Jėzumi leidimo grožį bei prasmę, puoselėjant stebėjimąsi jo buvimu Eucharistijoje.

Visiems pašvęstojo gyvenimo institutams, kurių nariai nemažą savo laiko dalį paskiria Eucharistijos adoracijai, norėčiau pareikšti savo susižavėjimą bei paramą. Taip jie visiems rodo, jog yra žmonių, leidžiančių save keisti realiai Viešpaties artybei. Lygiai taip pat norėčiau padrašinti tikinčiųjų sąjungas bei brolijas perimti šią praktiką kaip ypatingą išipareigojimą; taip jie taps kontempliacijos raugu visai Bažnyčiai bei Kristaus centriškumo individų bei bendruomenių gyvenimui ženklui.

Eucharistinio pamaldumo formos

68. Asmeninis santykis, individo užmezgamas su Eucharistijoje esančiu Jėzumi, ugdydamas jo priklausomybės Kristaus Kūnui suvokimą, visada kreipia jį į bažnytinės bendrystės visumą. Todėl ne tik kviečiu pavienius tikinčiuosius pabūti maldoje prieš altoriaus sakramentą, bet ir jaučiu pareigą paraginti parapijas ir kitas bažnytines grupes skirti laiko bendruomeninei adoracijai. Turiu galvoje, pavyzdžiui, eucharistines procesijas, pirmiausia Devintinių, pamaldžią keturiasdešimties valandų adoracijos praktiką, vietinius, nacionalinius ir tarptautinius Eucharistijos kongresus ir kitas panašias iniciatyvas. Tokias pamaldumo praktikas, tinkamai atnaujintas ir prie įvairių aplinkybių pritaikytas, verta puoselėti ir šiandien (195).

Tabernakulio vieta bažnyčioje

69. Aptardamas Eucharistijos adoracijos ir pagarbos Kristaus aukos sakramentui svarbą, Vyskupų sinodas kėlė klausimą, kur mūsų bažnyčiose derėtų būti tabernakuliui (196). Juk jo tinkama vieta leidžia atpažinti realų Kristaus buvimą Švenčiausiajame Sakramente. Vieta, kurioje laikomi eucharistiniai pavidalai,

turi būti lengvai pastebima kiekvienam įžengusiam į bažnyčią, taip pat amžinosios švieselės dėka. To siekiant, būtina atsižvelgti į šventojo statinio architektūrą: bažnyčiose, kuriose nėra Švenčiausiojo Sakramento koplyčios ir stovi pagrindinis altorius su tabernakuliu, Eucharistijai laikyti bei adoruoti tikslinga naudotis šia struktūra ir vengti priešais pastatyti celebranto krėslą. Naujose bažnyčiose Švenčiausiojo Sakramento koplyčią pravartu projektuoti netoli presbiterijos; kur tai padaryti neįmanoma, tabernakulį geriausia pastatyti presbiterijos pakankamai paaukštintoje vietoje apsidės srityje arba kitur, kur jis būtų lygiai taip pat gerai matomas. Tokiomis apdairiomis priemonėmis tabernakuliui, kuris pats savo ruožtu turėtų būti rūpestingai meniškai pagamintas, suteikiama kilnumo. Savaimė suprantama, būtina paisyti visko, kas šia tema sakoma *Bendruosiuose Romos mišiolu nuostatuose* (197). Paskutinis žodis šiuo klausimu bet kuriuo atveju tenka vyskupui.

TREČIOJI DALIS

EUCCHARISTIJA – SLĖPINYS, KURIUO GYVENTINA

„Kaip mane yra siuntęs gyvasis Tėvas ir aš gyvenu per Tėvą, taip ir tas, kuris mane valgo, gyvens per mane“ (Jn 6, 57).

Eucharistinė krikščioniškojo gyvenimo forma

Dvasinis garbinimas – logikė latreia (Rom 12, 1)

70. Viešpats Jėzus, padaręs save mums tiesos ir meilės maistu, kalbėdamas apie savo gyvybės atidavimą, mus tikina: „Kas valgys šią duoną, gyvens per amžius“ (Jn 6, 51). Tačiau šis „amžinasis gyvenimas“ prasideda jau šiame laike per pokytį, sukeliama mumyse Eucharistijos dovanos: „Tas, kuris mane valgo, gyvens per mane“ (Jn 6, 57). Šie Jėzaus žodžiai leidžia mums suvokti, kad „tikimam“ bei „švenčiamam“ slėpiniui būdinga dinamika, paverčianti jį mumyse naujo gyvenimo ir krikščioniškosios egzistencijos pradū. Vienydamiesi su Jėzaus Kristaus kūnu ir krauju, tampame brandesni ir sąmoningesni dieviškojo gyvenimo dalyviai. Ir čia galioja tai, ką šv. Augustinas savo *Išpažinimuose* sako apie sielos maistą – amžinąjį Logos: pabrėždamas šio maisto paradoksiškumą, šventasis Bažnyčios mokytojas tariasi girdįs sakant: „Esu suaugusių maistas: auk ir mane valgysi. Ir ne tu mane savimi paversi, kaip savo kūno maistą, bet pats pavirsi manimi“ (198). Iš tiesų ne eucharistinis maistas pavirsta mumis, bet mes esame jo slėpiningai perkeičiami. Kristus maitina mus suvienydamas su savimi, „į save įtraukdamas“ (199).

Eucharistijos šventimas čia visa savo galia pasirodo kaip bažnytinio gyvenimo versmė ir viršūnė, nes kar-

tu išreiškia naujo bei galutinio garbinimo, *logikė latreia*, ir ištaką, ir atbaigimą (200). Šv. Pauliaus žodžiais romiečiams apie tai glausčiausiai suformuluojama, kaip Eucharistija visą mūsų gyvenimą paverčia Dievui patinkančiu dvasiniu garbinimu: „Dėl Dievo gailingumo raginu jus, broliai, aukoti savo kūnus kaip gyvą, šventą, Dievui patinkančią auką, kaip dvasinį garbinimą“ (Rom 12, 1). Šiame raginime išskyla naujojo kulto kaip asmens visiško savęs atidavimo bendrystėje su visa Bažnyčia paveikslas. Apaštalo primygtiniu akinimu aukoti savo kūnus pabrėžiamas kulto, kuris jokia būdu nėra nekūniškas, žmogiškas konkretumas. Ir šiame kontekste šventasis iš Hipono mums primena, jog „krikščionių auka yra daugeliui vienu Kristaus kūnu. Bažnyčia, kaip žino tikintieji, ši slėpinį švenčia altoriaus sakramentu aiškiai parodydama, kad tame, kas aukojama, aukojamoji yra ji pati“ (201). Katalikų mokymas irgi patvirtina, kad Eucharistija kaip Kristaus auka lygiai taip pat yra Bažnyčios ir, vadinasi, tikinčiųjų auka (202). Akcentuojant auką (*sacrificium* – „padaryti šventu“), galvoje čia turima visa egzistencinė gelmė, slypinti Kristaus prisiimtą (plg. *Fil 3, 12*) mūsų žmogiškos prigimties perkeitimą.

Visa apimantis eucharistinio garbinimo veiksmingumas

71. Naujas krikščioniškasis garbinimas apima bei perkeičia visus egzistencijos aspektus: „Ar valgo, ar geriate, ar šiaip ką darote, visa darykite Dievo garbei“ (1 Kor 10, 31). Krikščionis pašauktas kiekvienu savo gyvenimo aktu išreikšti tikrąjį Dievo garbinimą. Būtent tai yra iš pagrindų eucharistinės krikščioniškojo gyvenimo formos pradžia. Apimdama tikinčiojo žmogiškąją prigimtį su visa jos kasdiene konkretybe, Eucharistija leidžia diena iš dienos pamažu keisti žmogų, iš malonės pašauktą būti Dievo Sūnaus pavidalu (plg. *Rom 8, 29* ir t.). Nėra nieko autentiškai žmogiška – minčių ir jausmų, žodžių ir darbų, – kas Eucharistijos sakramente nerastų tinkamos visapusiško išgyvenimo formos. Čia aiškstėn išskyla visa Kristaus su Eucharistija atneštos naujybės antropologinė vertė: žmogaus egzistencijoje garbinimo negalima apriboti kokiu nors ypatingu asmeniniu momentu, jis iš prigimties linksta persunkti kiekvieną individo tikrovės aspektą. Taip Dievui patinkantis garbinimas tampa nauju visų egzistencijos įvykių išgyvenimu, kiekvienam pavieniam elementui įgyjant didesnę vidinę vertę, nes tada jis išgyvenamas per santykį su Kristumi ir kaip atnaša Dievui. „Dievo šlovė yra gyvas žmogus (plg. 1 Kor 10, 31). O žmogaus gyvenimas yra Dievo regėjimas“ (203).

Iuxta dominicam viventes – gyventi sekmadieniškai

72. Ši Eucharistijos į žmogaus gyvenimą atnešama radikali naujybė krikščionims buvo akivaizdi nuo pat pradžių. Tikintieji iškart suvokė Eucharistijos

šventimo daromą gilią įtaką jų gyvenimui. Šv. Ignatas Antiochietis šią tiesą išreiškė pavadindamas krikščionis „pasiekusiais naują viltį“ bei pristatydamas juos kaip „sekmadieniškai gyvenančius“ (*iuxta dominicam viventes*) (204). Šia didžiojo Antiochijos kankinio formuluote aiškiai išryškina- mas eucharistinės tikrovės ir kasdienės krikščioniškosios egzistencijos ryšys. Krikščionims būdingas paprotys susirinkti pirmą dieną po šabo švęsti Kristaus prisikėlimą, anot šv. kankinio Justino (205), irgi lemia susitikimo su Kristumi atnaujinamą gyvenimo formą. Šv. Ignato formuluote „sekmadieniškai gyventi“ taip pat pabrėžiama šios šventos dienos paradigmė reikšmė visoms kitoms savaitės dienoms. Ši diena išsiskiria ne tik įprastinės veiklos nutraukimu, savotišku įprastinio dienų ritmo sustabdymu. Krikščionys šią dieną visada išgyveno kaip pirmą savaitės dieną, nes ji primena Kristaus atneštą radikalią naujybę. Todėl sekmadienis yra diena, kai krikščionis vėl atranda tą eucharistinę savo gyvenimo formą, pagal kurią jis pašauktas gyventi. „Sekmadieniškai gyventi“ reiškia gyventi suvokiant Kristaus atneštą išlaisvinimą ir savo egzistenciją plėtoti kaip savęs atidavimą Dievui, idant jo pergalė taptų visiems žmonėms regima per iš pagrindų atnaujintą elgesį.

Laikytis priesako švęsti sekmadienį

73. Suvokdami šį naują, Eucharistijos krikščionims įdiegtą gyvenimo pradą, Sinodo tėvai patvirtino priesako švęsti sekmadienį kaip autentiškos laisvės šaltinio visiems tikintiesiems reikšmę, idant jie kiekvieną kitą dieną galėtų gyventi laikydamiesi to, ką šventė „Viešpaties dieną“. Juk tikėjimo gyvenimui iškyla pavojus, kai nebejuočiama noro dalyvauti Eucharistijos šventime, kur atmenama Velykų pergalė. Dalyvauti sekmadieniniame liturginiame susirinkime kartu su visais broliais bei seserimis, sudarančiais vieną kūną Kristuje, yra krikščioniškosios sąžinės reikalavimas, ir kartu tai krikščioniškąją sąžinę ugdo. Sekmadienio kaip pašventintos Viešpaties dienos pajautos praradimas rodo krikščioniškosios laisvės, Dievo vaikų laisvės tikrosios prasmės praradimą (206). Šiuo atžvilgiu vertingos išlieka pastabos, mano garbingojo pirmtako Jono Pauliaus II pareikštos apaštališkajame laiške *Dies Domini* (207) kalbant apie įvairius sekmadienio matmenis krikščionims: kuriamojo darbo atžvilgiu sekmadienis yra *Dies Domini*; kaip naujojo sukūrimo ir Prisikėlusiojo suteiktos Šventosios Dvasios dovanos diena jis yra *Dies Christi*; jis yra *Dies Ecclesiae* kaip diena, kai krikščionių bendruomenė susiburia švęsti; jis yra *Dies hominis* kaip džiaugsmo, poilsio ir broliškos meilės diena.

Tad tokia diena atsiskleidžia kaip pirmapradė šventė, kai kiekvienas tikintysis savo gyvenamojoje aplinkoje gali tapti laiko prasmės skelbėju ir sergėtoju. Juk iš šios dienos randasi krikščioniška gyvenimo

prasmė ir naujas laiko, santykių, darbo, gyvenimo ir mirties patyrimo būdas. Todėl girtina, kai bažnytinės institucijos Eucharistijos šventimo kontekste Viešpaties dieną organizuoja krikščionių bendruomenės renginius: draugiškus susibūrimus, vaikų, jaunuolių ir suaugusiųjų tikėjimo ugdymo iniciatyvas, piligrimystes, artimo meilės darbus ir įvairius maldos susitikimus. Nors šeštadienio vakaras nuo pirmosios Vakarinės jau priklauso sekmadieniui ir todėl nuo tada galima atlikti sekmadienio pareigą, dėl tokios didžiulės pastarojo reikšmės vis dėlto būtina neužmiršti, jog pašventinimo vertas būtent pats sekmadienis, kad galiausiai jis netaptų diena „be Dievo“ (208).

Poilsio ir darbo prasmė

74. Galiausiai ypač mūsų laikais būtina atminti, kad Viešpaties diena taip pat yra poilsio nuo darbo diena. Nuoširdžiai linkime, jog kaip tokį jį taip pat pripažintų pilietinė visuomenė ir būtų įmanoma nebau- džiamai neužsiiminėti profesine veikla. Krikščionys, ne be šabo reikšmės žydų tradicijoje poveikio, iš tiesų Viešpaties dienoje išvelgė ir poilsio nuo kasdienių vargų dieną. Tai labai reikšminga, nes *padaro darbą santykinę vertybę* bei orientuoja jį į žmogų: ne žmogus yra darbui, bet darbas – žmogui. Taip suteikiamą žmogui apsaugą nesunku suvokti: jis apginamas nuo tam tikros pavergimo formos. Kaip jau esu pabrėžęs, „darbu tenka pirmutinė svarba žmogui save įgyvendinant ir visuomenei plėtojantis, todėl jis visada organizuotinas bei atliktinas visiškai paisant žmogaus kilnumo bei bendrojo gėrio. Sykiu būtina, kad žmogus nesileistų pavergiamas darbo, kad nepaverstų jo stabu, įsivaizduodamas galįs atrasti jame galutinę gyvenimo prasmę“ (209). Būtent Dievui pašvęstą dieną žmogus suvokia savo gyvenimo ir taip pat savo profesinės veiklos prasmę (210).

Sekmadieniniai susirinkimai nesant kunigo

75. Vėl suvokus sekmadieninio šventimo reikšmę krikščionių gyvenimui, nejučia kyla klausimas dėl krikščionių bendruomenių, kuriose kunigo nėra ir, vadinasi, Viešpaties dieną neįmanoma švęsti šventųjų Mišių. Šiuo atžvilgiu būtina pasakyti, jog pasitaiko labai įvairių situacijų. Sinodas tikintiesiems visų pirma rekomendavo vykti, net jei tai pareikalautų tam tikros aukos, į kurią nors vyskupijos bažnyčią, kur kunigo buvimas garantuotas (211). Ten, kur dideli atstumai praktiškai neleidžia dalyvauti sekmadieniniame Eucharistijos šventime, svarbu, kad krikščionių bendruomenės rinktųsi pašlovinti Viešpatį ir paminėti jam pašvęstą dieną. Tačiau tai turi būti daroma atitinkamai pamokant, koks yra skirtumas tarp šv. Mišių ir sekmadieninių susirinkimų nesant kunigo. Bažnyčios pastoracija šiuo atveju turėtų rūpintis, kad Žodžio liturgija, vadovaujama diakono

arba atsakingo bendruomenės asmens, kuriam ši tarnyba oficialiai patikėta kompetentingos institucijos, būtų atliekama laikantis ypatingų, Vyskupų konferencijų parengtų ir šiuo tikslu jų patvirtintų apeigų (212). Primenu, kad ordinarams tenka kompetencija leisti tokiuose liturginiuose šventimuose dalyti Komuniją, prieš tai rūpestingai pasvėrus tokio sprendimo tikslingumą. Be to, būtina dėti pastangas, kad tokie susirinkimai nekeltų painiavos dėl kunigo pagrindinio vaidmens ir dėl sakramentinio aspekto Bažnyčios gyvenime. Pasauliečių, pagrįstai vertų padėkos už jų dosnų tarnavimą krikščionių bendruomenei, vaidmens svarba neturėtų užtemdyti nepamainomo kunigų tarnavimo Bažnyčios gyvenimui (213). Todėl tebūnie dėmesingai rūpinamasi, kad susirinkimai nesant kunigo neduotų dingsties kilti ekleziologiniams vaizdiniais, nesuderinamiems su Evangelijos tiesa ir Bažnyčios tradicija. Jie veikia turėtų teikti tinkamą progą melsti Dievą savo nuožiūra atsiųsti šventųjų kunigų. Šiuo atžvilgiu įspūdinga tai, ką savo Laiške kunigams 1979 m. Didžiojo ketvirtadienio proga parašė popiežius Jonas Paulius II apie vietas, kur žmonės, dėl tironiškų režimų netekę savo kunigų, rinkdavosi bažnyčiose ar šventovėse, uždėdavo ant altoriaus dar išsaugotą stulą ir kalbėdavo Eucharistijos liturgijos maldas, „transsubstanciaciją atitinkančiais momentais“ nutildami bei taip paliudydami, „kaip karštai jie trokšta išgirsti žodžius, kuriuos veiksmingai tegali ištartti kunigo lūpos“ (214). Būtent turėdamas prieš akis neprilygstamą gėrį, kylantį iš eucharistinės aukos šventimo, visų kunigų prašau būti realiai ir konkrečiai pasirengusiems kiek galima dažniau lankyti jų pastoracijai patikėtas bendruomenes, idant jos neliktų per ilgai be meilės sakramento.

Eucharistinė krikščioniškojo gyvenimo forma ir priklausymas Bažnyčiai

76. Sekmadienio kaip *Dies Ecclesiae* reikšmė primena mums vidinį ryšį tarp Jėzaus pergalės prieš blogį bei mirtį ir mūsų priklausomybės bažnytiniam Kūnui. Juk Viešpaties dieną kiekvienas krikščionis atranda ir savo paties atpirktojo gyvenimo bendruomeninį matmenį. Dalyvauti liturginiame vyksme, vienytis su Kristaus Kūnu ir Krauju sykiu reiškia vis labiau vidujai bei giliau priklausyti tam, kuris už mus mirė (plg. 1 Kor 6, 19 ir t.; 7, 23). Iš tiesų, kas valgo Kristų, tas gyvena per jį. Eucharistijos slėpinys leidžia suprasti giliają *communio sanctorum* prasmę. Bendrystė visada neatskiriama vertikali ir horizontali – bendrystė su Dievu ir bendrystė su broliais bei seserimis. Abu matmenys slėpingai susitinka Eucharistijos slėpinyje. „Griaunant bendrystę su Dievu, kuri yra bendrystė su Tėvu, Sūnumi ir Šventąja Dvasia, griaunama ir bendrystės tarp mūsų šaknis bei versmė. O kai bendrystė tarp mūsų negyva, nėra nei gyva, nei tikra ir bendrystė su trejybiniu Dievu“ (215). Tad kadangi esame pašaukti būti Kristaus nariai ir,

vadinasi, vienas kito nariai (plg. 1 Kor 12, 27), sudarome ontologiškai Krikštu pagrįstą ir Eucharistijos maitinamą tikrovę, reikalaujančią regimo atliepo mūsų bendruomenių gyvenime.

Eucharistinė krikščioniškojo gyvenimo forma neabejotinai yra bažnytinė ir bendruomeninė forma. Konkrečiai patirti savo priklausomybę Kristaus Kūnui kiekvienas tikintysis tam tikroje srityje gali per pagrindines Bažnyčios struktūras – vyskupiją ir parapijas. Savitai – Šventosios Dvasios mūsų laikams dovanotomis gyvomis charizmomis – prisidėti prie tikinčiųjų priklausymo Viešpačiui (plg. Rom 14, 8) suvokimo skatinimo taip pat privalo susivienijimai, bažnytiniai sąjūdžiai ir naujosios bendruomenės, taip pat pašvęstojo gyvenimo institutai. Sekuliarizacijos reiškinys, neatsitiktinai išsiskiriantis labai individualistiniais bruožais, savo žalingą poveikį pirmiausia daro asmenims, atsiskiriantiems dėl silpno priklausomybės jausmo. Krikščionybė nuo savo pradžios visada apima sambūvį, Žodžio klausymosi ir Eucharistijos šventimo nuolatos stiprinamų bei Šventosios Dvasios gaivinamų santykių tinklą.

Dvasingumas ir eucharistinė kultūra

77. Reikšminga, kad Sinodo tėvai patvirtino, jog „tikintiems krikščionims būtinas gilesnis santykio tarp Eucharistijos ir kasdienio gyvenimo supratimas. Eucharistinis dvasingumas nėra vien dalyvavimas Mišiose ir Švenčiausiojo Altoriaus sakramento adoracijoje. Jis apima visą gyvenimą“ (216). Ši pastaba mums šiandien visiems ypač svarbi. Reikia pripažinti, kad vienas rimčiausių minėtos sekuliarizacijos poveikių yra krikščioniškojo tikėjimo nustūmimas į egzistencijos pakraštį, tarsi jis nebūtų reikalingas konkrečiam žmogaus gyvenimo plėtojimuisi. Gyvensenos „tarsi Dievo nebūtų“ žlugimas šiandien visiems prieš akis. Šiandien būtina iš naujo atrasti, jog Jėzus Kristus yra ne vien asmeninis įsitikinimas ar abstraktus mokymas, bet realus asmuo, kurio įžengimas į istoriją geba pakeisti visų gyvenimą. Todėl Eucharistija kaip Bažnyčios gyvenimo ir misijos versmė bei viršūnė turėtų būti paversta dvasingumu, gyvenimu „pagal Dvasią“ (Rom 8, 4 ir t.; plg. Gal 5, 16. 25). Reikšminga, kad šv. Paulius Laiške romiečiams, ragindamas naujam dvasiniam garbinimui, kartu primena, jog būtina keisti savo gyvenseną bei mąstyseną: „Ir nemėgdžiokite šio pasaulio, bet pasikeiskite, atnaujindami savo mąstymą, kad galėtumėte suvokti Dievo valią – kas gera, tinkama ir tobula (12, 2). Tautų apaštalas taip pabrėžia ryšį tarp tikrojo dvasinio garbinimo ir būtinybės naujaip suvokti egzistenciją bei naujaip gyventi. Eucharistinės krikščioniškojo gyvenimo formos esminis dėmuo yra atnaujinti mąstymą, „kad nebūtume maži vaikai, siūbuojami ir nešiojami bet kokio mokymo vėjelio“ (Ef 4, 14).

Eucharistija ir kultūros evangelizacija

78. Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad Eucharistijos slėpinys kreipia mus į dialogą su įvairiomis kultūromis bei kartu joms tam tikra prasme meta iššūkį (217). Būtinai pripažinti šio naujojo garbinimo, šio logikė latreia, tarpkultūrinį pobūdį. Jėzaus Kristaus artumas ir Šventosios Dvasios išliejimas yra įvykiai, galintys būti evangeliniu raugu kiekvienai kultūrinei tikrovei. Tai savo ruožtu įpareigoja su įsitikinimu skatinti kultūrų evangelizaciją suvokiant, kad pats Kristus yra kiekvieno žmogaus ir visos žmonijos istorijos tiesa. Eucharistija tampa matu, kuriuo vertinama visa, ką krikščionis aptinka įvairiose kultūrinėse apraiškose. Šiame svarbiame procese itin reikšmingu laikytinas šv. Pauliaus paraginimas Pirmajame laiške tesalonikiečiams: „Visa ištrinkite ir, kas gera, palaikykite!“ (5, 21).

Eucharistija ir tikintys pasauliečiai

79. Kristuje, Bažnyčioje, kuri yra jo Kūnas, Galvoje, visi krikščionys yra „išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventoji tauta, išgytoji liaudis, pašaukta išgarsinti“ jo „šlovingus darbus“ (plg. 1 Pt 2, 9). Kaip slėpinys, kuriuo gyventina, Eucharistija kiekvieną iš mūsų pasitinka tokius, kokie esame, paversdama šią egzistencinę situaciją vieta, kur kasdien išgyventina krikščioniškoji naujybė. Eucharistijos auka maitina bei brandina mumyse tai, kas jau buvo duota mums per krikštą, per kurį visi esame kviečiami į šventumą (218), taigi šitai turi iškilti aiškiai bei pasirodyti ir kiekvieno krikščionio gyvenimo situacijose bei būviuose. Dievui patinkamu garbinimu tampama gyvenant pagal savo pašaukimą. Pradedant nuo liturginio susirinkimo, pats Eucharistijos sakramentas įpareigoja mus kasdieniame gyvenime visa daryti Dievo garbei.

Kadangi pasaulis yra „dirva“ (Mt 13, 38), į kurią Dievas beria savo vaikus kaip gerą sėklą, krikščionys pasauliečiai Krikšto ir Sutvirtinimo galia bei stiprinami Eucharistijos pašaukti įgyvendinti Kristaus atneštąją krikščioniškąją naujybę įprastinėmis gyvenimo sąlygomis (219). Jie turi puoselėti troškimą, kad Eucharistija vis giliau įsirežtų į jų kasdienį gyvenimą bei leistų jiems tapti jų darbo srityje bei visoje visuomenėje atpažįstamais liudytojais (220). Ypač akinu šeimas semtis iš šio sakramento įkvėpimo bei jėgų. Vyro ir moters meilė, gyvybės priėmimas ir auklėjimo užduotis iškyla kaip tinkamiausios sritys, kuriose Eucharistija gali parodyti savo gebėjimą perkeisti egzistenciją bei vesti ją pilnatvės link (221). Ganytojai visada turi pasauliečius remti, auklėti bei raginti iki galo įgyvendinti savo pašaukimą į šventumą pasaulyje, kurį Dievas taip pamilo, jog atidavė savo Sūnų, kad jis jį išgelbėtų (plg. Jn 3, 16).

Eucharistija ir kunigiškasis dvasingumas

80. Eucharistinė krikščioniškojo gyvenimo forma neabejotinai ypatingu būdu atsiskleidžia kunigiškajame gyvenimo luome. Kunigiškasis dvasingumas eucharistinis iš prigimties. Tokio dvasingumo sėkla glūdi jau vyskupo per šventimų liturgiją tariamuose žodžiuose: „Priimk Dievui paaukotiną šventosios tautos atnašą. Pažink, ką darai, įgyvendink, ką atlieki, daryk savo gyvenimą panašų į Kristaus slėpinį“ (222). Siekdamas suteikti savo gyvenimui vis tobulesnę eucharistinę formą, kunigas ugdymo laikotarpiu ir vėlesniais metais turi skirti daug vietos dvasiniam gyvenimui (223). Jis pašauktas nuolatos autentiškai ieškoti Dievo, kartu likdamas artimas žmonių rūpesčiams. Intensyvus dvasinis gyvenimas leis jam giliau įžengti į bendrystę su Viešpačiu bei padės leisti būti užvaldytam Dievo meilės ir tapti jo liudytoju visomis, net sunkiomis ir niūromis aplinkybėmis. Todėl kartu su Sinodo tėvais siūlau kunigams „kasdien švęsti Mišias, net ir nedalyvaujant tikintiesiems“ (224). Tokia rekomendacija atitinka visų pirma objektyviai begalinę kiekvieno Eucharistijos šventimo vertę; kitas motyvas yra ypatingas to dvasinis veiksmingumas, mat Mišios, jei švenčiamos dėmesingai bei tikėjimo kupina dvasia, ugdo pačia giliausia šio žodžio prasme, nes skatina darytis panašiam į Kristų bei stiprina kunigo pašaukimą.

Eucharistija ir pašvęstasis gyvenimas

81. Turint prieš akis ryšį tarp Eucharistijos ir įvairių bažnytinių pašaukimų, ypač išryškėja „pašvęstojo gyvenimo vyro ir moterų, Eucharistijos šventime bei adoracijoje randančių jėgų radikaliai sekti klusnų, neturtingą ir skausmą Kristų, pranašiškas liudijimas“ (225). Nepaisydami to, kad vykdo daugybę tarnysčių žmogiškojo ugdymo ir rūpinimosi vargšais, švietimo ir ligonių slaugos srityse, pašvęstojo gyvenimo vyrai ir moterys žino, jog pagrindinis jų gyvenimo tikslas yra „dieviškųjų dalykų kontempliacija ir nuolatinė vienybė su Dievu“ (226). Esminis indėlis, kurio Bažnyčia laukia iš pašvęstojo gyvenimo, labiau susijęs su buvimu negu su veikimu. Šiame kontekste kaip tik norėčiau priminti mergeliškojo liudijimo reikšmę Eucharistijos slėpinio atžvilgiu. Eucharistijos slėpinys susijęs ne tik su kunigiškuoju celibatu, bet taip pat turi vidinį ryšį su Dievui pašvęstuoju mergeliškumu, išreiškiančiu išskirtinį Bažnyčios savęs atidavimą Kristui, kurį ji kaip savo jaunikį priima gilios ir vaisingos ištikimybės dvasia (227). Eucharistijoje Dievui pašvęstasis mergeliškumas gauna įkvėpimo bei jėgų visiškai savęs atidavimui Kristui. Be to, Eucharistija drąsina bei skatina jį ir mūsų laikais būti neužsitarnaujamos ir vaisingos Dievo meilės žmonėms ženklui. Galiausiai pašvęstasis gyvenimas kaip ypatingas liudijimas objektyviai tampa „Avinėlio vestuvių“ (Apr 19, 7–9), visos išganymo istorijos tikslo, primini-

mu bei anticipacija. Šia prasme pašvęstasis gyvenimas veiksmingai kreipia į eschatologinį horizontą, kurio žmogui reikia savo gyvenimo sprendimams bei pasirinkimams rikiuoti.

Eucharistija ir moralinis perkeitimas

82. Atradę eucharistinės krikščioniškojo gyvenimo formos grožį, dabar pasvarstykime apie moralines jėgas, šios formos išjudinamas Dievo vaikams būdingai autentiškai laisvei remti. Tuo norėčiau pratęsti Sinode išnirusią ryšio tarp *eucharistinės gyvenimo formos ir moralinio perkeitimo* tematiką. Popiežius Jonas Paulius II yra patvirtinęs, kad „krikščionio moralinis gyvenimas vertingas kaip *dvasinis Dievo garbinimas* (Rom 12, 1; plg. Fil 3, 3), trykštantis ir geriantis iš tokių neišsenkančių Dievo šventumo ir šlovinimo šaltinių, kokie yra sakramentai, ypač Eucharistija; iš tikrųjų dalyvaudamas Kryžiaus aukoje, krikščionis susivienija su pasiaukojančia Kristaus meile, įgalinamas ir įpareigojamas gyventi ta meile visose savo gyvenimo nuostatose ir poelgiuose“ (228). Vienu žodžiu: „Buvimas mylimam ir kitų mylėjimas slypi pačiame *kulte*, eucharistinėje bendrystėje. Eucharistija, nevirstanti konkrečia meilės praktika, subyra į fragmentus“ (229).

Toks dvasinio garbinimo moralinės reikšmės priminimas neaiškintinas moralistine prasme. Tai pirmiausia džiugus meilės dinamikos atradimas širdyje to, kuris priima Viešpaties dovaną, visiškai jam save atiduoda bei suranda tikrąją laisvę. Moralinis perkeitimas, apimantis Kristaus įsteigtą naują garbinimą, yra nuoširdus siekimas bei troškimas, net ir žinant savo trapumą, visa savo būtimi atitikti Viešpaties meilę. Tai, apie ką kalbame, labai gerai atspindi Evangelijos pasakojimas apie Zachiejų (plg. Lk 19, 1–10). Priėmęs Jėzų savo namuose, muitininkas visiškai pasikeičia: jis nutaria pusę savo turto atiduoti vargšams, o tiems, kuriuos buvo nuskriaudęs, gražinti keturgubai. Moralinis siekis, atsirandantis Jėzų priėmus į savo gyvenimą, kyla iš dėkingumo už Viešpaties neužsitarnauto artumo patyrimą.

Eucharistinis nuoseklumas

83. Svarbu pabrėžti tai, ką Sinodo tėvai pavadino *eucharistiniu nuoseklumu*, kurio savo gyvenime esame objektyviai pašaukti siekti. Juk Dievui patinkantis garbinimas niekada nėra vien privatus aktas, neturintis poveikio mūsų visuomeniniams santykiams. Jis reikalauja viešai liudyti savo tikėjimą. Tai, savaime suprantama, taikytina visiems pakrikštytiesiems, tačiau ypač galioja asmenims, dėl savo visuomeninės ar politinės padėties turintiems priiminėti sprendimus, susijusius su tokiomis pamatinėmis vertybėmis kaip pagarba žmogaus gyvybei bei jos apsauga nuo prasidėjimo iki natūralios mirties, vyro ir mo-

ters santuoka pagrįsta šeima, laisvė auklėti vaikus ir bendrojo gėrio visomis jo formomis skatinimas (230). Šios vertybės nediskutuotinos. Todėl politikai bei įstatymų leidėjai katalikai, suvokdami savo didžiulę visuomeninę atsakomybę, turėtų jaustis savo teisingai išugdytos sąžinės ypatingu būdu akinami siūlyti bei remti žmogaus prigimtimi besiremiančių vertybių įkvėptus įstatymus (231). Visa tai objektyviai susiję su Eucharistija (plg. 1 Kor 11, 27–29). Vyskupams tenka pareiga šias vertybes nuolatos priminti; tai yra jų atsakomybės už jiems patikėtą kaimenę dalis (232).

Eucharistija – skelbtinas slėpinys

Eucharistija ir misija

84. Homilijoje per Eucharistijos šventimą, kuriuo iškilmingai pradėjau savąją Petro įpėdinio tarnybą, pasakiau: „Nėra nieko gražesnio, kaip būti surastam Evangelijos, Kristaus. Nėra nieko gražesnio, kaip jį pažinti ir draugystę su juo dovanoti kitiems“ (233). Ši ištara tampa dar reikšmingesnė galvoje turint Eucharistijos slėpinį. Iš tiesų meilės, kurią švenčiame sakramente, negalime pasilaikyti sau. Savo prigimtimi ji reikalauja būti perteikiama visiems. Tai, ko pasauliui reikia, yra Dievo meilė, pasauliui reikia susitikti su Kristumi ir jį įtikėti. Todėl Eucharistija yra ne tik Bažnyčios gyvenimo versmė bei viršūnė, bet ir jos misija: „Autentiškai eucharistinė Bažnyčia yra misijinė Bažnyčia“ (234). Mes irgi tvirtai įsitikinę turime savo broliams bei seserims sakyti: „Ką matėme ir girdėjome, skelbiame ir jums, kad ir jūs turėtumėte bendrystę su mumis“ (1 Jn 1, 3). Iš tikrųjų nėra nieko gražesnio, kaip susitikti su Kristumi ir perteikti jį visiems. Kaip tik Eucharistijos įsteigimu užbėgama į priekį tam, kas sudaro Jėzaus misijos šerdį: jis yra Tėvo siųstas pasauliui atpirkti (plg. Jn 3, 16–17; Rom 8, 32). Per Paskutinę Vakarienę Jėzus patiki savo mokiniais sakramentą, sudabartinantį jo savęs atidavimo auką, kurią jis, pakludamas Tėvui, paaukojo dėl visų išganymo. Negalime artintis prie Eucharistijos stalo nesileisdami įtraukiami į misiją, kuri, gimstanti pačioje Dievo širdyje, trokšta pasiekti visus žmones. Todėl misijinis siekis yra esminė eucharistinės krikščioniškojo gyvenimo formos dalis.

Eucharistija ir liudijimas

85. Pirma ir pagrindinė užduotis, išauganti iš mūsų švenčiamų slėpinių, tai liudyti savo gyvenimu. Stebėjimasis Dievo mums Kristuje dovanota dovana suteikia mūsų gyvenimui naujos dinamikos bei įpareigoja liudyti jo meilę. Tampame liudytojais, kai per mūsų poelgius, žodžius bei gyvenseną pasirodo ir pasireiškia Kitas. Galima sakyti, kad liudijimas yra priemonė, per kurią Dievo meilės tiesa istorijoje pasiekia žmogų, skatindama jį laisvai priimti šią radikalią naujybę. Liudijime Dievas, taip sakant, išstato

save žmogaus laisvei būdingai rizikai. Jėzus pats yra ištikimas ir patikimas liudytojas (plg. *Apr* 1, 5; 3, 14); jis atėjo liudyti tiesą (plg. *Jn* 18, 37). Šioje minčių aplinkoje jaučiu poreikį grįžti prie pirmųjų krikščionių pamėgto, tačiau ir mums, šiandienams krikščionims, įspūdį tebedarančio vaizdinio: liudijimas iki savęs paties atidavimo, iki kankinystės, Bažnyčios istorijoje visada laikytas naujo dvasinio garbinimo viršūne: „raginu jus... aukoti savo kūnus“ (*Rom* 12, 1). Prisiminkime, pavyzdžiui, pasakojimą apie šv. Polikarpo Smirniečio, šv. Jono mokinio, kankinystę: visas dramatinis įvykis aprašytas kaip liturgija, maža to, kaip kankinio tapimas Eucharistija (235). Prisiminkime taip pat eucharistinį supratimą, Ignoto Antiochiečio reiškiamą savo kankinystės atžvilgiu: jis laiko save „Dievo kviečio grūdu“ ir trokšta kankinyste pasidaryti „gryna Kristaus duona“ (236). Krikščionis, atiduodantis savo gyvybę kaip kankinys, visiškai susivienija su Jėzaus Kristaus Pascha ir per tai kartu su juo tampa Eucharistija. Kankinių, kuriuose iškiliausiu būdu pasirodytų Dievo meilė, netrūksta nė šią dieną. Net jei iš mūsų kankinystės įrodymo nereikalaujama, žinome, kad Dievui patinkantis garbinimas reikalauja būti tam viduje pasirengusiems (237). Tai įgyvendinama džiugiai bei įsitikinusiai liudijant pasauliui nuosekliu krikščionišku gyvenimu ten, kur jį skelbti mus pašaukia Viešpats.

Jėzus Kristus – vienintelis Gelbėtojas

86. Eucharistijos bei misijos vidinio ryšio akcentavimas leidžia atrasti galutinį mūsų skelbimo turinį. Juo gyvesnė krikščionių tautos širdyje meilė Eucharistijai, juo aiškesnė jai misijos užduotis – *nešti Kristų*. Tai ne tik idėja ar jo įkvėpta etika, bet pats jo asmens dovanojimas. Kas neperteikia aplinkiniams žmonėms meilės tiesos, tas dar nėra davęs pakankamai. Tad Eucharistija kaip mūsų išganymo sakramentas neišvengiamai mums primena Kristaus vienatiniškumą bei jo kraujo kaina atliktą mūsų išgelbėjimą. Todėl iš tikimo bei švenčiamo slėpinio išplaukia reikalavimas nuolat visus mokyti misijinio darbo, kurio šerdis būtų Jėzaus kaip vienatinio Gelbėtojo skelbimas (238). Tai neleidžia gyvybiškai svarbaus žmogiškojo skatinimo darbo, kurį apima kiekvienas autentiškas evangelizacijos procesas, apriboti vien sociologiniu aspektu.

Religijos laisvė

87. Čia norėčiau pateikti tai, ką Sinodo susirinkime tėvai pasakė apie didžiulius sunkumus, susijusius su krikščioniškųjų bendruomenių, gyvenančių mažumos sąlygomis ar net apskritai negalinčių naudotis religijos laisve, užduotimi (239). Tikrai turėtume Viešpačiui dėkoti už visus vyskupus, kunigus, pašventuosius asmenis ir pasauliečius, kurie, rizikuodami savo gyvybe, pasiaukojamai skelbia Evangeliją bei gyvena savo tikėjimu. Daug kur pasaulyje jau pats lan-

kymasis bažnyčioje yra didvyriškas liudijimas, išstantis to, kuris tai daro, gyvenimą atskirčiai ir smurtui. Šia proga taip pat norėčiau patvirtinti visos Bažnyčios solidarizavimąsi su tais, kurie kenčia dėl kulto laisvės stygiaus. Žinia, ten, kur nėra religijos laisvės, galiausiai trūksta reikšmingiausios laisvės, nes tikėjimu žmogus išreiškia vidinį apsisprendimą tikrosios savo gyvenimo prasmės atžvilgiu. Todėl melskime, kad religijos laisvės erdvės visose valstybėse plėstųsi ir krikščionys bei kitų religijų nariai galėtų laisvai gyventi savo įsitikinimais asmeniškai bei bendruomeniškai.

Eucharistija – pasauliui siūlytinis slėpinys

Eucharistija – perlaužta duona pasaulio gyvybės labui

88. „Duona, kurią aš duosiu, yra mano kūnas už pasaulio gyvybę“ (*Jn* 6, 51). Šiais žodžiais Viešpats apreiškia tikrąją savo gyvybės atidavimo už visus žmones prasmę. Jie mums rodo jo didelę atjautą kiekvienam iš mūsų. Evangelijose iš tiesų dažnai pasakojama apie Jėzaus jausmus žmonėms, ypač kenčiantiesiems bei nusidėjėliams (plg. *Mt* 20, 34; *Mk* 6, 34; *Lk* 19, 41). Giliai žmogišku jausmu išreiškiamas Dievo tikslas išganyti kiekvieną žmogų – kad jis pasiektų tikrąjį gyvenimą. Kiekvienas Eucharistijos šventimas sakramentiškai sudabartina dovaną, kuria Jėzus ant kryžiaus pavertė savo gyvybę, – dovaną mums ir visam pasauliui. Eucharistijoje Jėzus mus taip pat padaro Dievo atjautos kiekvienam broliui ir seseriai liudytojais. Taip Eucharistijos slėpinio aplinkoje gimsta artimo meilė, kurią sudaro tai, „kad aš Dieve ir su Dievu taip pat myliu asmenį, kuris man nepatinka arba kurio nepažįstu. Tą padaryti leidžia tikrai vidinis susitikimas su Dievu, susitikimas, virtęs valios bendryste ir pasiekiantis jausmą. Tada mokausi žiūrėti į kitą ne savo akimis bei jausmais, bet Jėzaus Kristaus matu“ (240). Taip žmonėse, prie kurių artinuosi, atpažįstu brolius ir seseris, už kuriuos Viešpats atidavė savo gyvybę, nes juos myli „iki galo“ (*Jn* 13, 1). Vadinasi, mūsų bendruomenės, švęsdamos Eucharistiją, turėtų vis labiau suvokti, kad Kristaus auka yra už visus ir kad Eucharistija dėl to kiekvieną į Jį tikintį verčia patį tapti „perlaužta duona“ už kitus bei taip darbuotis dėl teisingesnio bei broliškesnio pasaulio. Turėdami prieš akis duonos ir žuvų padauginimą, turėtume suprasti, kad Jėzus ir šią dieną teberagina savo mokinius asmeniškai išipareigoti: „Duokite jiems valgyti“ (*Mt* 14, 16). Kiekvieno iš mūsų pašaukimas iš tiesų yra kartu su Jėzumi tapti *perlaužta duona už pasaulio gyvybę*.

Eucharistijos slėpinio socialinės pasekmės

89. Per sakramentą susivienijant su Kristumi atsiveriama naujiems socialiniams santykiams: „Sakramentinei *mistikai* būdinga socialinė prigimtis... Susivienijimas su

Kristumi kartu yra susivienijimas su visais kitais, kuriems jis save atiduoda. Negaliu turėti Kristaus vienas sau; jam priklausyti galiu tik susivienijęs su visais tais, kurie jau tapę ar taps jo paties“ (241). Šiuo atžvilgiu būtina aiškiai išskirti ryšį tarp Eucharistijos slėpinio ir socialinio įsipareigojimo. Eucharistija yra brolių ir seserų, pasirengusių susitaikyti Kristuje, kuris žydus ir pagonis padarė viena tauta, nugriaudamas juos skyrusią priešiško sieną (plg. *Ef 2, 14*), bendrystės sakramentas. Tikrai toks nuolatinis troškimas susitaikyti leidžia vertai vienytis su Kristaus Kūnu ir Krauju (plg. *Mt 5, 23–24*) (242). Savo aukos atminimu jis stiprina brolių ir seserų tarpusavio bendrystę ir ypač nesutariančius spaudžia paskubinti susitaikyti atsiveriant dialogui ir pastangoms taikos labui. Neabejotina, kad teisingumo atkūrimas, susitaikymas ir atleidimas yra tikros taikos kūrimo sąlygos (243). Iš to suvokimo išplaukia noras keisti neteisingas struktūras, siekiant laiduoti pagarbą pagal Dievo paveikslą sukurtą žmogaus kilnumui. Šią atsakomybę konkrečiai plėtojant, Eucharistija gyvenime virsta tuo, ką ji reiškia švenčiama. Kaip jau pabrėžiau kitur, ne Bažnyčios reikalas griebtis politinės kovos kuo teisingesnei visuomenei sukurti; tačiau grumtynėse dėl teisingumo sykiu ji negali ir neturi likti nuošalyje. Bažnyčia „turi to siekti racionali argumentavimu ir žadindama dvasines jėgas, be kurių teisingumas, visada reikalaujantis ir atsizadėjimo, negali nei paimti viršaus, nei klestėti“ (244).

Turėdami prieš akis visų krikščionių socialinę atsakomybę, Sinodo tėvai priminė, jog Kristaus auka yra išlaisvinimo slėpinys, be perstojo keliantis mums iššūkį. Todėl visus tikinčiuosius raginu būti tikrais taikos bei teisingumo kūrėjais: „Kas dalyvauja Eucharistijoje, tas turi stengtis kurti taiką mūsų pasaulyje, paženklintame gausaus smurto bei karų ir – ypač šiandien – terorizmo, ekonominės korupcijos bei seksualinio išnaudojimo“ (245). Visos šios problemos savo ruožtu gimdo kitus apverktinus ir ne mažiau nerimą keliančius reiškinius. Žinome, jog tokių situacijų negalima imtis paviršutiniškai. Būtent mūsų švenčiama slėpinio galia turi būti smerkiamos žmogaus kilnumui prieštaraujančios aplinkybės – kilnumui žmogaus, dėl kurio Kristus praliejo savo kraują, taip patvirtindamas didelę kiekvieno asmens vertę.

Tiesos penas ir žmogaus vargas

90. Negalime sėdėti rankų sudėję, matydami tam tikrus globalizacijos procesus, dėl kurių visame pasaulyje neretai didėja atotrūkis tarp turtingų ir neturtingų šalių. Turime peikti tuos, kurie švaisto žemės turtus, taip sukeldami dangun šaukiančias nelygybes (plg. *Jok 5, 4*). Pavyzdžiui, negalima tylėti regint sukrečiančius didžiulių stovyklų įvairiose pasaulio dalyse vaizdus – „stovyklų, kur įsikūrę perkeltieji asmenys ar pabėgėliai, gyvenantys čia laikinomis sąlygomis, kad išvengtų dar blogesnio likimo, tačiau visko stokojantys. Argi šie

žmonės nėra mūsų broliai ir seserys? Ar jų vaikai neatėjo į pasaulį su tais pačiais laimės lūkesčiais kaip ir kiti?“ (246). Viešpats Jėzus, amžinojo gyvenimo duona, akina atkreipti dėmesį į vargo situacijas, kuriose tebeskendi didelė žmonijos dalis ir dėl kurių dažnai aiškiai ir nerimą keliančiu būdu kalti patys žmonės. Iš tiesų, „remiantis turimais statistiniais duomenimis, galima teigti, jog nesuskaiciuojamai vargšų armijai iš skurdo ištraukti užtektų mažiau negu pusės milžiniškų sumų, pasaulyje skiriamų ginklams. Tai iššūkis žmogiškajai sąžinei. Žmonėms, gyvenantiems žemiau skurdo ribos, labiau negu tarptautinių politinių, komercinių ir kultūrinių santykių būklė naujų vilčių gali ir turi suteikti mūsų bendras įsipareigojimas tiesai“ (247).

Tiesos penas verčia mus nesitaikstyti su žmogaus kilnumo neatitinkančiomis situacijomis, kai mirštama dėl neteisingumo bei išnaudojimo sukeltos maisto stokos, ir teikia mums naujų jėgų bei drąsos nepaliaujamai statydinti meilės civilizaciją. Nuo pat pradžių krikščionys stengėsi dalytis gėrybėmis (plg. *Apd 4, 23*) ir padėti vargšams (plg. *Rom 15, 26*). Rinkliava per liturginius susibūrimus yra to gyvas priminimas, bet kartu ir labai aktuali būtinybė. Bažnytinės labdaringosios institucijos, ypač *Caritas*, įvairiais lygmenimis pagirtinai tarnauja padėdamos žmonėms, pirmiausia vargšams. Semdamosi įkvėpimo iš meilės sakramento – Eucharistijos, jos tampa jos konkrečia išraiška ir todėl už savo solidarumo darbus tarp žmonių vertos didžiausio pagyrimo bei paskatinimo.

Bažnyčios socialinis mokymas

91. Eucharistijos slėpinys įgalina ir verčia mus drąsiai dirbti šio pasaulio struktūrose siekiant santykių atnaujinimo, kurio neišsenkanti versmė yra Dievo dovana. Kiekvienose šv. Mišiose mūsų kartojamas meldimas: „kasdienės duonos duok mums šiandien“ įpareigoja mus bendradarbiaujant su tarptautinėmis, valstybinėmis ir privačiomis institucijomis daryti viską, kas įmanoma, kad pasaulyje liautųsi ar bent sumažėtų, pirmiausia besivystančiose šalyse, daugybę milijonų žmonių kamuojančio bado ir nepakankamo maitinimosi sukeltas papiktinimas. Pirmiausia Eucharistijos mokykloje išugdytas krikščionis pasaulietis pašauktas tiesiogiai imtis savo politinės bei socialinės atsakomybės. Kad galėtų tai daryti tinkamai, jis turėtų būti konkrečiu auklėjimu parengtas mylėti bei puoselėti teisingumą. To siekiant, pasak Sinodo, būtina vyskupijose bei krikščionių bendruomenėse supažindinti su Bažnyčios socialiniu mokymu bei tokį mokymą skatinti (248). Šiame vertingame pavelde, kylančiame iš seniausios bažnytinės tradicijos, atrandame labai išmintingų krikščionių elgesio opiausiais socialiniais klausimais gairių. Šis Bažnyčios istorijos tėkmėje subrendęs mokymas, išsiskiriantis realistiškumu ir pusiausvyra,

padeda išvengti klaidingų kompromisų ar tuščių utopijų.

Pasaulio pašventinimas ir kūrinių išsaugojimas

92. Galiausiai, norint išplėtoti gilų eucharistinį dvasingumą, gebantį reikšmingai paveikti socialinį audinį, būtina, kad krikščionių tauta, dėkojanti Dievui per Eucharistiją, suvoktų tai daranti visos kūrinių vardu, trokšdama pašventinti pasaulį ir intensyviai dėl to darbuodamasi (249). Pati Eucharistija ryškiai apšviečia žmogaus istoriją ir visą kosmosą. Laikydami tokios sakramentinės perspektyvos, kasdien sužinome, kad kiekvienam bažnytiniam įvykiui būdingas ženklas, kuriuo Dievas leidžia save pajusti bei į mus kreipiasi, pobūdis. Taip eucharistinė gyvenimo forma gali tikrai paskatinti autentiškai keisti savo požiūrį į istoriją bei pasaulį. Pati liturgija visa tai ugdo, kunigui per atnašų paruošimą kreipiant į Dievą šlovinimo ir prašymo malda, susijusia su duona ir vynu – „žemės“, „vynmedžio“ ir „žmogaus darbo vaisiumi“. Šiais žodžiais apeigose į Dievui atnašaujama auką įimama visa žmogaus veikla bei triūsas, ir mes, negana to, skatinami laikyti žemę Dievo kūriniu, duodančia mums to, ko reikia gyvybei palaikyti. Ji nėra neutrali tikrovė, vien medžiaga, naudotina taip, kaip įsigeidžia žmogus. Ji, priešingai, turi savo vietą gerame Dievo plane, per kurį visi esame pašaukti būti sūnumis ir dukterimis vienatiniame Dievo Sūnuje Jėzuje Kristuje (plg. *Ef* 1, 4–12). Teisėtas rūpinimasis ekologine kūrinių būkle daugelyje pasaulio dalių stiprybės gali semtis iš krikščioniškosios vilties perspektyvos, įpareigojančios mus atsakingai darbuotis kūrinių išsaugojimo naudai (250). Eucharistijos ir kosmoso ryšys leidžia mums išvysti Dievo plano vienovę bei suvokti gilų saitą, kūrinių jungiantį su „naująja kūriniu“, prasidėjusia su Kristaus, naujojo Adomo, prisikėlimu. Krikšto dėka jau dabar esame jos dalininkai (plg. *Kol* 2, 12 ir t.), Eucharistijos maitinamam mūsų krikščioniškajam gyvenimui esant atviram naujo pasaulio, naujo dangaus ir naujos žemės, kai, „išpuošta kaip nuotaka savo sužadėtiniui“ (*Apr* 21, 2), iš dangaus nuo Dievo nužengs naujoji Jeruzalė, perspektyvai.

Santraukos apie Eucharistiją naudingumas

93. Baigdamas šiuos svarstymus, kuriais norėjau priminti Sinode iškilusias gaires, taip pat norėčiau pakartoti Sinodo tėvų prašymą padėti krikščionių tautai vis geriau Eucharistijos slėpinį tikėti ir švęsti bei juo gyventi. Kompetentingos dikasterijos paskelbs *Santrauką*, joje bus tekstai, maldos, Eucharistijos maldų aiškinimai iš mišiolio ir visa kita, kas atrodys naudinga tinkamai suprantant, švenčiant ir garbinant altoriaus sakramentą (251). Tikiuosi, jog tokia pagalbinė priemonė prisidės prie to, kad Viešpaties Paschos atminimas kasdien vis labiau taptų Bažnyčios gyve-

nimo ir misijos versme bei viršūne. Tai akims tikinčiuosius paversti savo gyvenimą tikru dvasiniu garbinimu.

PABAIGA

94. Brangūs broliai ir seserys, Eucharistija yra bet kurios šventumo formos ištakos, ir kiekvienas mūsų pašauktas gyvenimo Šventojoje Dvasioje pilnatvei. Kiek daug šventųjų eucharistinio pamaldumo dėka padarė savo gyvenimą autentišką! Nuo šv. Ignoto Antiochiečio iki šv. Augustino, nuo dykumų tėvo šv. Antano iki šv. Benedikto, nuo šv. Pranciškaus Asyziečio iki šv. Tomo Akviniečio, nuo šv. Klaros Asyziėtės iki šv. Kotrynos Sienietės, nuo šv. Paskalio Bailono (Pasquale Baylon) iki šv. Petro Julijono Eimaro (Pier Giugliano Eymard), nuo šv. Alfonso Marijos Liguorio (Alfons M. de'Liguori) iki pal. Karolio Fuko (Charles de Foucauld), nuo šv. Jono Marijos Vianėjaus (Jean Marie Vianney) iki šv. Teresės Lizjietės, nuo šv. Pijaus iš Pietrelčinos iki šv. Teresės iš Kalkutos, nuo pal. Petro Jurgio Frasačio (Piergiorgio Frassati) iki pal. Jono Merco (Ivan Mertz) – ir čia minimi tik kai kurie – šventumo šerdis visada būdavo Eucharistijos sakramentas.

Todėl būtina šį švenčiausią Bažnyčios sakramentą tikrai tikėti, pamaldžiai švęsti bei juo intensyviai gyventi. Jėzaus dovanojimas savo kančios atminimo sakramente mums patvirtina, jog mūsų gyvenimas gali pavykti tik dalyvaujant trejybiniame gyvenime, kuris mums Jame galutinai ir veiksmingai siūlomas. Eucharistijos šventimas ir adoravimas leidžia mums prie Dievo meilės priartėti ir jos asmeniškai laikytis iki susivienijimo su mylimu Viešpačiu. Savo gyvenimo atidavimas, bendrystė su visa tikinčiųjų bendruomene ir solidarumas su bet kuriuo žmogumi yra neišvengiami *logiké latreia*, švento ir Dievui patinkančio dvasinio garbinimo (plg. *Rom* 12, 1), mūsų konkrečią žmogiškąją tikrovę paverčiančio Dievo šlovinimu, aspektai. Todėl visus ganytojus kviečiu autentiško eucharistinio krikščioniškojo dvasingumo skatinimui skirti didžiausią dėmesį. Kunigai, diakonai ir visi vykstantieji kokią nors eucharistinę tarnybą iš šios uoliai bei su nuolatiniu pasirengimu atliekamos tarnystės tesisemia jėgų bei paskatų savo asmeniniam bei bendruomeniniam šventėjimo keliui. Visus pasauliečius ir ypač šeimas raginu Kristaus meilės sakramente visada rasti jėgos savo gyvenimą paversti autentišku prisikėlusio Viešpaties artumo ženklu. Visų pašvęstųjų asmenų prašau savo eucharistiniu gyvenimu rodyti višiško priklausymo Viešpačiu spindesį ir grožį.

95. Ketvirtojo amžiaus pradžioje krikščioniškasis garbinimas imperatoriškos valdžios buvo draudžiamas. Keli Šiaurės Afrikos krikščionys, jausdami pareigą švęsti Viešpaties dieną, draudimui nepakluso. Jie ta-

po kankiniais, nes pareiškė negalintys gyventi be Eucharistijos, Viešpaties maisto: *sine dominico non possumus* (252). Šie Abitenės kankiniai kartu su daugybe šventųjų bei palaimintųjų, padariusių Eucharistiją savo gyvenimo centru, teužtaria ir tepamoko mus būti ištikimus susitikimui su prisikėlusiu Kristumi. Mes irgi negalime gyventi nedalyvaudami mūsų išganymo sakramente ir trokštame būti *iuxta dominicam viventes*, t. y. savo gyvenime tikrove padaryti tai, ką švenčiame Viešpaties dieną. Ši diena tikrai yra mūsų galutinio išlaisvinimo diena. Argi stebėtina, kad trokštame kiekvieną dieną gyventi pagal naują, Kristaus įsteigtą su Eucharistijos slėpiniu?

96. Marija, nesuteptoji Mergelė, naujosios ir amžinosios sandoros arka, telydi mus einančius pasitikti ateinančio Viešpaties. Joje tobuliausiai įgyvendinta Bažnyčios esmė. Joje, „Eucharistijos moteryje“, kaip ją yra pavadinęs Dievo tarnas Jonas Paulius II (253), Bažnyčia ižiūri labiausiai pavykusį savo pačios paveikslą bei laiko ją nepamainomu eucharistinio gyvenimo pavyzdžiu. Todėl kunigas, ant altoriaus esant Viešpaties kūnui, *verum Corpus natum de Maria Virgine*, liturginio susirinkimo vardu patvirtina: „Pagarbiai prisimename pirmiausia šlovingąją, nepalytėtąją Mergelę Mariją, Dievo, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, Motiną“ (254). Jos šventojo vardo šaukiamasi bei jis gerbiamas taip pat Rytų krikščionių tradicijų kanouose. Tikintieji savo ruožtu „patiki Marijai, Bažnyčios Motinai, savo gyvenimą bei darbą. Stengdamiesi būti tokios pat nuostatos kaip Marija, jie visai bendruomenei padeda tapti gyva, Tėvui patinkančia auka“ (255). Ji yra *tota pulchra*, visa graži, nes joje švyti Dievo šlovės spindesys. Joje neiškraipytai atsispindi dangiškosios liturgijos grožis, turintis atsispindėti ir mūsų liturginiuose susirinkimuose. Iš jos turime mokytis, kaip patiems darytis Eucharistijos ir Bažnyčios žmonėmis, idant Viešpaties akivaizdoje galėtume stoti, pasak šventojo Pauliaus, „nekalti“, tokie, kokius jis mus norėjo matyti nuo pradžių (plg. *Kol* 1, 21; *Ef* 1, 4) (256).

97. Švenčiausiajai Mergelei Marijai užtariant, Šventoji Dvasia teįžiebta mumyse tokią pačią ugnį, kokią jautė mokiniai iš Emauso (plg. *Lk* 24, 13–35), ir teatnaujina mūsų gyvenime eucharistinį stebėjimąsi spindesiu bei grožiu, sušvytinčiais liturginėse apeigose, kurios yra Dievo šventojo slėpinio begalinio grožio veiksmingas ženklas. Anie mokiniai pakilo ir skubiai grįžo į Jeruzalę pasidalyti džiaugsmu su savo broliais ir seserimis. Juk tikrasis džiaugsmas yra suvokti, kad Viešpats lieka su mumis kaip ištikimas mūsų palydovas kelyje. Eucharistija leidžia mums atrasti, kad miręs ir prisikėlęs Kristus Bažnyčios slėpinyje, savo Kūne, rodosi kaip mūsų amžininkas. Esame padaryti jo meilės slėpinio liudytojais. Tad palinkėkime vieni kitiems prie šventosios Eucharistijos artintis kupiniems džiaugsmo bei nuostabos, kad patirtume ir

kitiems skelbtume tiesos žodžius, kuriais Jėzus atsiveikino su savo mokiniais: „Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos“ (*Mt* 28, 20).

Duota Romoje, prie šventojo Petro, 2007-ųjų, antrųjų mano pontifikato metų vasario 22-ąją, Šv. Apaštalo Petro Sosto šventės dieną

BENEDICTUS PP. XVI

Nuorodos

(176) Plg. Popiežiškoji visuomenės komunikavimo priemonių taryba. Pastoracinė instrukcija dėl visuomenės komunikavimo priemonių *Communio et progressio* 20-ųjų metų proga *Aetatis novae* (1992 02 22): AAS 84 (1992), 447–468.

(177) Plg. *Propositio* 29.

(178) Plg. *Propositio* 44.

(179) Plg. *Propositio* 48.

(180) Toks pažinimas tikslingomis iniciatyvomis galimas kandidatų į kunigystę ugdymo seminarijoje metais: plg. *Propositio* 45.

(181) Plg. *Propositio* 37.

(182) Plg. Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*, 36 ir 54.

(183) Plg. *Propositio* 36.

(184) Plg. ten pat.

(185) Plg. *Propositio* 32.

(186) Plg. *Propositio* 14.

(187) *Propositio* 19.

(188) Plg. *Propositio* 14.

(189) Plg. Benediktas XVI. Homilija per Sekminių I Vakarinę (2006 06 03): AAS 98 (2006), 509.

(190) Plg. *Propositio* 34.

(191) *Enarrationes in Psalmos* 98, 9: CCL XXXIX, 1385; Benediktas XVI. Kreipimasis į Romos kuriją (2005 12 22): AAS 98 (2006), 44–45.

(192) Plg. *Propositio* 6.

(193) Benediktas XVI. Kreipimasis į Romos kuriją (2005 12 22): AAS 98 (2006), 45.

(194) Plg. *Propositio* 6. Dievo kulto ir sakramentinės drausmės kongregacija. *Direttorio su pieta popolare e liturgia* (2001 12 17), 164–165. Citta del Vaticano 2002, p. 137–139; Apeigų kongregacija. Instrukcija *Eucharisticum Mysterium* (1967 05 25): AAS 57 (1967), 539–573.

(195) Plg. *Relatio post disputationem*, 11: *L'Osservatore Romano* (2005 10 14), p. 5.

(196) Plg. *Propositio* 28.

(197) Plg. 314.

(198) VII, 10, 16: *PL* 32, 742.

(199) Benediktas XVI. Homilija Marienfelde (2005 08 21): AAS 97 (2005), 892; plg. Homilija per Sekminių vigiliją (2006

- 06 03): AAS 98 (2006), 505.
- (200) Plg. *Relatio post disceptationem*, 6, 47: *L'Osservatore Romano* (2005 10 14), p. 5–6; *Propositio* 43.
- (201) *De civitate Dei*, X, 6: PL 41, 284.
- (202) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1368.
- (203) Plg. Irenejus. *Adversus haereses* IV, 20, 7: PG 7, 1037.
- (204) *Ep. ad Magnesios* 9, 1: PG 5, 670.
- (205) Plg. *Apologia* 67, 1–6: PG 6, 430 ir t. 427. 430.
- (206) Plg. *Propositio* 30.
- (207) Plg. AAS 90 (1998), 713–766.
- (208) *Propositio* 30.
- (209) Homilija (2006 03 19): AAS 98 (2006), 324.
- (210) Šiuo atžvilgiu labai teisingai pastebėta *Bažnyčios socialinio mokymo santraukoje*, 258: „Būtinybės saistomam žmogui poilsis atveria tobulo laisvės, amžinojo šabo (plg. *Žyd* 4, 9–10) perspektyvą. Poilsis leidžia žmogui prisiminti bei vėl išgyventi Dievo darbus nuo sukūrimo iki atpirkimo, pripažinti save esant jo kūriniumi (plg. *Žyd* 2, 10) ir už savo gyvenimą bei egzistenciją padėkoti tam, kuris yra jo Autorius.“
- (211) Plg. *Propositio* 10.
- (212) Plg. ten pat.
- (213) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į Kanados/Kvebeko vyskupų konferencijos vyskupus jų vizito *ad limina metu* (2006 05 11): *L'Osservatore Romano* (2006 05 12), p. 5.
- (214) 10: AAS 71 (1979), 414–415.
- (215) Benediktas XVI. Bendroji audiencija (2006 03 29): *L'Osservatore Romano* (2006 03 30), p. 4.
- (216) *Propositio* 39.
- (217) Plg. *Relatio post disceptationem*, 30: *L'Osservatore Romano* (2005 10 15), p. 6.
- (218) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 39–42.
- (219) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici* (1988 12 30), 14. 16: AAS 81 (1989), 409–413; 416–418.
- (220) Plg. *Propositio* 39.
- (221) Plg. ten pat.
- (222) *Pontificale Romanum. De ordinatione Episcopi, Presbyterorum et Diaconorum, Ritus ordinationis presbyteri*, 150.
- (223) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* (1992 03 25), 19–33; 70–81: AAS 84 (1992), 686–712; 778–800.
- (224) *Propositio* 38.
- (225) *Propositio* 39. Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 03 25), 95: AAS 88 (1996), 470–471.
- (226) Kanonų teisės kodeksas, kan. 663, § 1.
- (227) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Vita consecrata* (1996 03 25), 34: AAS 88 (1996), 407–408.
- (228) Enciklika *Veritatis splendor* (1993 08 06), 107: AAS 85 (1993), 1216–1217.
- (229) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 14: AAS 98 (2006), 229.
- (230) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Evangelium vitae* (1995 03 25): AAS 87 (1995), 401–522; Benediktas XVI. Kreipimasis į Popiežiškąją gyvybės akademiją (2006 02 27): AAS 98 (2006), 264–265.
- (231) Plg. Tikėjimo mokymo kongregacija. Dogminė nota dėl katalikų veiklos ir elgesio politiniame gyvenime (2002 11 24): AAS 95 (2004), 359–370.
- (232) Plg. *Propositio* 46.
- (233) AAS 97 (2005), 711.
- (234) *Propositio* 42.
- (235) Plg. *De martyrio sancti Polycarpi*, XV, 1: PG 5, 1039, 1042.
- (236) Ignotas Antiochietis. *Epistula ad Romanos*, IV, 1: PG 5, 690.
- (237) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 42.
- (238) Plg. *Propositio* 42; taip pat plg. Tikėjimo mokymo kongregacija. Deklaracija dėl Jėzaus Kristaus ir Bažnyčios vienetinio veikimo bei jų išganomojo veikimo visuotinumui *Dominus Iesus* (2000 08 06), 13–15: AAS 92 (2000), 754–755.
- (239) Plg. *Propositio* 42.
- (240) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 18: AAS 98 (2006), 232.
- (241) Ten pat, 14.
- (242) Ne be vidinio susijaudinimo Sinodo susirinkimu metu išklauseme labai reikšmingų liudijimų apie sakramento veiksmingumą sutaikinant. *Propositio* 49 apie tai pasakyta: „Eucharistijos šventimo dėka nesutariančios tautos galėjo susirinkti Dievo žodžiui, išgirsti jo pranašišką skelbimą apie sutaikinimą neužtarnautu atleidimu ir priimti atsivertimo malonę, leidžiančią dalytis ta pačia duona ir ta pačia taure.“
- (243) Plg. *Propositio* 48.
- (244) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 28: AAS 98 (2006), 239.
- (245) *Propositio* 48.
- (246) Benediktas XVI. Kreipimasis į prie Šventojo Sosto akredituotą diplomatų korpusą (2006 01 09): AAS 98 (2006), 127.
- (247) Ten pat.
- (248) Plg. *Propositio* 48. Tam ypač naudinga *Bažnyčios socialinio mokymo santrauka*.
- (249) Plg. *Propositio* 43.
- (250) Plg. *Propositio* 47.
- (251) Plg. *Propositio* 17.
- (252) Plg. *Martyrium Saturnini, Dativi et aliorum plurimorum*, 7, 9, 10: PL 8, 707, 709–710.
- (253) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Ecclesia de Eucharistia* (2003 04 17), 53: AAS 95 (2003), 469.
- (254) Pirmoji Eucharistijos malda (Romos kanonas).
- (255) *Propositio* 50.
- (256) Plg. Benediktas XVI. Homilija (2005 12 08): AAS 98 (2006), 15.

Renovabis parėmė 900 projektų

(KAI) Balandžio 21 d. Pasau vykusioje spaudos konferencijoje Vokietijos katalikų solidarumo akcijos *Renovabis* direktorius kun. Dietgeris Demuthas pateikė 2006 m. metų veiklos ataskaitą. Pasak jo, nepaisant kiek sumažėjusio biudžeto, pavyko paremti apie 900 projektų 25 šalyse. Kai kurios Vokietijos vyskupijos dėl savo išgyvenamų finansinių problemų sumažino dotacijas solidarumo akcijai *Renovabis* apie 600 tūkst. eurų. Tačiau tuo pat metu panašaus didumo suma organizaciją *Renovabis* parėmė Vokietijos vyriausybė. *Renovabis* direktorius kun. Dietgeris Demuthas tai pavadino „aukštu lygiu vykstančia konsolidacija“. Iš viso 2006 m. solidarumo akcija *Renovabis* skyrė daugiau kaip 31 mln. eurų kunigų bei pasauliečių ugdymui, sielovadai parapijose, bažnyčių bei parapijų namų statybai, socialiniam darbui bei švietimui. Gegužės mėnesį vykdant kasmetinę rinkliavą Vokietijos vyskupijose didžiausias dėmesys skiriamas santuokos ir šeimos problematikai Rytų Europoje.

Popiežius nori žmogaus orumą atitinkančios globalizacijos

(KAP, KAI) Gegužės 1 d. popiežius Benediktas XVI paskelbė žinią Popiežiškajai socialinių mokslų akademijai, vykdžiusiai metinę plenarinę sesiją tema „Artimo meilė ir teisingumas santykiuose tarp tautų“. Popiežiaus dokumentas buvo įteiktas Akademijos pirmininkei amerikietei Harvardo universiteto profesorei Mary Ann Glendon. Benediktas XVI savo žinioje iškelia tris neatidėliotinus globalizacijos iššūkius bei reikalavimus: laikytis ekologinio plėtros tolygumo, pagarbos žmogaus orumui ir siekti pasaulinės ugdymo bei švietimo plėtros. Pasak popiežiaus, tai yra užduotys atskiroms valstybėms, taip pat tarptautinei bendruomenei. Pagrindinė sąlyga, laiduojanti teisingumą pa-

saulyje, yra pagarba nepažeidžiamam kiekvieno žmogaus orumui. Benediktas XVI ragino vadovautis „praktiniu protu“ ir labiau angažuotis bendrajam gėriui. Žemės gėrybės, visos žmonių žinios bei gebėjimai skirti tarnauti visos žmonių šeimos medžiaginiam ir dvasiniam vystymuisi.

Kiekviena tauta turi pareigą vykdyti tolygaus vystymosi ekologinę politiką. Skurdžiausieji kraštai moka aukščiausią kainą už aplinkos naikinimą. Nepamatuotai ištekliai naudojami dėl nežmoniškos plėtros sampratos, tai sukelia konfliktus ir karus. Benediktas XVI pabrėžė, kad vystymasis neturi ribotis vien techniniais bei ūkiniais aspektais, privalu atsižvelgti ir į etines sąlygas.

Popiežius ragino nepasitenkinti vien žmogaus teisių pripažinimu tarptautiniais dokumentais, bet daugiau darbuotis siekiant jų įgyvendinimo. Jis nurodė didėjanti plyšį tarp turtingų ir vargingų šalių. Pasak popiežiaus, neteisingumo padariniai yra badas, skurdas, migracija, nepakankama negimusiujų apsauga, vaikų išnaudojimas, prekyba žmonėmis, ginklais bei narkotikais.

Popiežius toliau reikalavo visuotinio teisingumo švietimo srityje. Daugelyje pasaulio dalių švietimo galimybės vis dar tebėra „dramatiškai nepakankamos“. Dvasinių gėrybių daugėja jomis dalijantis. Pasak popiežiaus, intensyvėjant pasauliniams žmonių bendravimo ryšiams, reikalingas dialogas, padedantis žmonėms geriau suvokti savo tradicijas susidūrus su „kitų“ tradicijomis. Siektinas tikrų žmogiškųjų vertybių geresnis supratimas ir pripažinimas, atsižvelgiant į tarpkultūrę perspektyvą.

Popiežius Benediktas XVI aiškiai pabrėžė vyro ir moters santuoka grindžiamos šeimos vertybę. Pasak jo, tik taip galima laiduoti solidarumą tarp kartų, siekiant perduoti meilę ir teisingumą. Jis sakė:

„Būtent meilė drąsina mus iškelti žmogaus asmenį į globalizuoto pasaulio visuomenės gyvenimo centrą, kur vadovaujamesi teisingumu.“

Dievo žodžiui skirto Vyskupų sinodo parengiamasis dokumentas

Balandžio 27 d. Vatikane buvo pristatytas parengiamasis dokumentas (*Lineamenta*), skirtas 2008 m. vyksiančiam Vyskupų sinodui tema „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime ir misijoje“. Dokumente reiškiamas pageidavimas, kad katalikai ateityje turėtų geriau pažinti Šventąjį Raštą, pajėgtų kritiškai žvelgti į šiuolaikines gyvenimo filosofijas. Parengiamajame dokumente sakoma, kad visuomeninis dialogas yra „svarbesnis negu bet kada anksčiau, galbūt sunkesnis, tačiau taip pat suteikiantis gausių galimybių skelbti“.

Pristatydamas parengiamąjį dokumentą Vyskupų sinodo generalinis sekretorius arkivyskupas Nikola Eterovicus pripažino, kad dauguma krikščionių neturi asmeninio kontakto su Biblija. Pasak jo, yra taip pat teologinių bei metodologinių trukdžių, kliudančių teisingai suprasti Šventąjį Raštą. Taip pat iškyla pavojus subjektyvistiškai ar savavališkai interpretuoti Šventąjį Raštą, tuo neprisidedant prie Bažnyčios bendrystės. Dokumente raginama atsižvelgti į ypatingą kultūrinę Biblijos reikšmę ir labiau supažindinti su Biblija mokykloje. *Lineamenta* iškeliama ypatinga Katalikų Bažnyčios katekizmo, kaip „patikimos Šventojo Rašto aiškinimo normos“, reikšmė. Dokumente nurodoma, jog teologams tenka pareiga studijuoti ir aiškinti Šventąjį Raštą laikantis Bažnyčios minties. Skaitant Bibliją vengtini fundamentalistiniai ar ideologiniai sutrumpinimai.

Dokumente pabrėžtinai raginama krikščioniškai skaityti Senąjį Testamentą, suvokiant jo glaudų ryšį su Naujuoju Testamentu. Raginama

taip pat vengti bet kokio antisemitizmo bei antijudaizmo. Arkivyskupas Nikola Eterovicus taip pat pabrėžė ekumeninę Dievo žodžio reikšmę.

Parengiamajame dokumente išpėjama dėl Biblijos iškraipymų sektose. „Žvelgiant į daugybę sektų, kuriose Biblija naudojama siekiant kitų tikslų ir Bažnyčiai svetimais metodais, reikia ypač saugoti Dievo žodžio grynumą. Atsiribojant nuo islamiškosios sampratos teigiama, jog krikščionybė nėra „Knygos religija“ – krikščionybė yra Kristuje tapusio žmogumi Dievo žodžio religija. Todėl vengtini paviršutiniški Biblijos lyginimai su kitų religijų tekstais.

Popiežius kvietė melstis dėl pasaulimų

(KAP, KAI) Balandžio 29 d. popiežius Benediktas XVI Šv. Petro bazilikoje iššventino 22 Romos vyskupijos kunigystės kandidatus. Tą dieną buvo minima Pasaulinė maldos už pasaulimus diena. Pamokslė popiežius išreiškė įsitikinimą, jog „Kristus nepaliks savo Bažnyčios“. Pasak jo, šis tikrumas teikia pagrindą nuolatinei paguodai ir nepajudinamai vilčiai. Tai galioja taip pat iškilus sunkumams. Benediktas XVI sakė, kad kunigai turi nepaliaujamai semtis jėgų iš Eucharistijos. Pasak popiežiaus, tarnystė prie altoriaus yra „kasdienė šventumo pamoka“. Padedamas Jėzaus kiekvienas kunigas gali tapti geru ganytoju, o esant reikalui būti pasirengęs paaukoti už jį gyvybę. Benediktas XVI pabrėžė, kad kiekvienoje parapijoje ir kiekvienoje krikščioniškoje bendruomenėje turi būti skiriama daugiau dėmesio dvasiniams pašaukimams. Ypač kunigystės kandidatams ir naujai iššventintiems kunigams reikia visų tikinčiųjų „dvasinio solidarumo“.

Vidudienio maldos *Regina coeli* metu Benediktas XVI kreipėsi į viso pasaulio katalikus ragindamas

melsti pasaulimų ir kunigus bei vienuolijas. Popiežius sakė, kad Vatikano II Susirinkimas ypač atskleidė Bažnyčią kaip bendrystę, todėl Bažnyčioje ypač svarbi tarnysčių įvairovė. Visi pakrikštytieji šaukiami prisidėti savo indėliu. Bažnyčioje yra taip pat pašaukimų, specialiai skirtų ugdyti bendrystę. Benediktas XVI ragino šeimas melstis, kad jose galėtų bręsti pašaukimai ir kunigystė.

Vatikane rūpinamasi klimato pokyčiais

(KAP, KAI) Balandžio 25–26 d. popiežiškoji Teisingumo ir taikos (*Iustitia et Pax*) taryba surengė uždara seminarą „Klimato pokyčiai ir plėtra“. Tarybos pirmininkas kardinolas Renato Raffaele Martino sakė, kad globalinių klimato pokyčių akivaizdoje turi keistis gyvenimo stilius. Pasak jo, reikia iš naujo apgalvoti ekonomikos plėtra, kad būsimosios kartos paveldėtų ne katastrofišką padėtį, bet pasaulį su geresnėmis sąlygomis. Pasak kardinolo Martino, Katalikų Bažnyčia tikisi motyvuoti savo tikinčiuosius ekologiniu požiūriu jautresnei elgsenai. Kardinolas kritikavo aiškią nelygybę naudojantis pasaulio ištekliais. Teisingumo ir taikos tarybos pirmininkas pabrėžė, kad užduotis saugoti kūriniją bei aplinką yra pabrėžiama ir Socialiniame Bažnyčios katekizme. Pasak jo, Bažnyčioje pastaruoju metu padidėjo dėmesys aplinkosaugos problemoms.

Klimato klausimams skirtos konferencijos dalyvius telegrama pasveikino popiežius Benediktas XVI. Jis ragino puoselėti gyvenseną, gamybą bei vartojimą, grindžiamą pagarba kūrinijai ir tikrais pažangos reikalavimais. Popiežius taip pat priminė apie visuotinę ir bendrą pasaulio gėrybių paskirtį.

Nauji leidiniai

Claudio Mina. Menas būti:

Asmens raida ir laimė. –

Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 116 p.

Kiekvienas gyvas kūrinys, vos ėmęs egzistuoti, yra apdovanojamas gebėjimais kuo geriau išspręsti savo raidos ir išlikimo problemas. Žmogui kitaip. Jis yra pašauktas nepalyginamai aukštesniam – dvasiniam – tobulumui, kurio sąlyga – pasirinkimo laisvė.

Kad taptum žmogumi, pirmiausia reiškia išmokti „meno būti“. Šis menas apima daugybę fizinės, jausminės ir dvasinės žmogaus raidos aspektų. Nuo to priklauso ne tik asmens raida, bet ir labiausiai jo trokštamos vertybės – laimės – patyrimas.

Šioje knygelėje yra plėtojama meno visiškai save realizuoti tema. Joje svarstomi pagrindiniai visuminės asmens raidos aspektai, tačiau ne teoriškai, bet remiantis aktualiomis kasdienio gyvenimo patirtimis. Joje paprastai (tačiau ne paviršutiniškai) samprotaujama apie svarbiausias gyvenimo vertybes: džiaugsmą, meilę, laimę, kasdienybės turtingumą ir t. t. Šie puslapiai galėtų tapti vadovu svarbiausiųjų vertybių, kuriomis remdamasis kiekvienas žmogus gali kurti autentišką savo asmenybę.

Nauji leidiniai

Daniele Bean. Mano puodelis arbatos: Katalikės mamos apmąstymai. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 152 p.

Motinių mintys per dieną pertraukiamos galybę kartų, o akimirkos, kai galime stabtelėti, neįtikėtina trumpos. Todėl mums taip būtini tikro įkvėpimo gurkšneliai, kuriuos spėtume sugriebti laisvesnę minutę. Reikalingos gilios mintys, kurios išliktų dar ilgai po to, kai padedame į šalį knygą ir nusivėjame nuoga mažylį.

Šioje knygoje autorė mėgina pasidalyti mintimis taip, kad jos būtų naudingos nepriklausomai nuo to, ar bus skaitomos neatsitraukiant nuo pradžios iki pabaigos, ar paskaitinėjamos trumpomis ištraukomis visą dieną. Danielė Byn kalba apie vaikų ugdymą, su humoru vertindama kasdieniame gyvenime pasitaikančius sunkumus bei nesėkmes, kurias įveikti padeda tikėjimas, kad vaikai santuokoje yra nuostabi dovana, Dievo palaima, o juos auginantiems tėvams tenka didžiulė atsakomybė už jiems pavestas sielas.

Jean Lafrance. Dieną ir naktį. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 112 p.

„Tad nejaugi Dievas neapgintų teisių savo išrinktųjų, kurie jo šaukiasi per dienas ir naktis, ir delstų jiems padėti?!“ (Lk 18, 7).

Dieną ir naktį – tai kunigo ir vienuolio Jean Lafrance pomirtinis veikalas, tapęs jo dvasiniu testamentu. Kad būtume išrinktieji, kurie šaukiasi Dievo *dieną ir naktį*, turime įveikti netrumpą kelią. Šia knyga autorius ne tik pratęsia savo mokymą apie maldą šventųjų mokykloje, bet ir atveria iki šiol uždarytas duris.

Patirties subrandintais vaisiais prabyla visuomet taip rūpestingai puoselėtas *paslėptasis gyvenimas*. Knygoje apibrėžiama maldos esmė, nurodoma, kada ir kaip reikia melstis. Meldžiantis svarbiausia yra nusižeminimas ir pasitikėjimas Dievu. Autorius pabrėžia maldos svarbą žmogaus vidiniam gyvenimui, nes malda žmogų palaiko, suteikia jėgų kasdienybėje – ir džiaugsme, ir kančioje. Malda – tai Dievo dovana, Šventosios Dvasios įkvėpta malonė, mūsų tikėjimo išbandymas. Pirmosios paslaptys, pirmasis apšvietimas, pirmasis asmeninis liudijimas, kaip atrasti maldos mokytoją, kaip tapti maldos žmogumi.

Fabio Ciardi. Tavo Žodis – ugnis: kaip gyventi Evangelija. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 136 p.

Dievo Žodis – ugnis, perkeičianti savyje visa, prie ko prisiliečia. Ugnis – tai Dievo visagalybės ir transcendencijos, sukeliančios Viešpaties baimę, ženklas: „Iš mūsų kas valios išverti ugnį pleškančią?“ (Iz 33, 14). Bet taip pat tai ir Dievo artumo ženklas. Dievas veda savo tautą ugnies stulpu: apšviečia kelią, sušildo nakties šaltyje. Jėzus, kaip Išėjimo Viešpats, tapatina save su ugnimi. Jo lūpomis skamba Giesmių giesmės žodžiai: „Meilė stipri kaip mirtis, aistra nuožmi kaip Šeolas. Jos kaitra kaip ugnies kaitra, nenumaldoma liepsna. Giliausi vandenys negali užgesinti meilės bei potvyniai jos paskandinti“ (Gg 8, 6–7). Dievo Žodis – tai liepsnojanti Meilė. Perduodamas iš kartos į kartą Žodis pasiekė mus kaip gyvasis fakelas. Nors nuo pradžios Jį skiria du tūkstančiai metų – liepsna neatvėso. Žodžio galios šviesoje autorius drąsiai siūlo bendrystę su Kristumi, kaip gyvą dialogą tarp Dievo ir žmogaus, kaip gyvenimą Evangelija, kaip amžiną ugnį.

Fabio Ciardi – Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos Misionierių Oblatų kongregacijos narys ir Pašvęstojo gyvenimo teologijos instituto „Claretianum“ (Roma) profesorius.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“